C153 – OND16

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

16 februari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problematiek van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel 1
Met redenen omklede motie 9

Interpellatie van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over autonomie voor scholen en scholengemeenschappen 9

Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het veranderen van studierichting en/of school tijdens het schooljaar door leerlingen in het secundair onderwijs
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het eventueel weigeren van leerlingen door scholen
Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vrije keuze van studierichting
Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Temsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over irrationele studiekeuzes in het secundair onderwijs 13

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het aftoppen van de niet-onderwijsgebonden loopbaananciënniteit bij het in aanmerking komen van volledige terbeschikkingstelling 58+ (VTBS 58+) 21

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het aantal uren kinderverzorging in eenklassige kleuterscholen 22

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Franstalige muziekschool in Wezenbeek-Oppem 24

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problematiek van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mevrouw de voorzitter, ik wil me allereerst excuseren omdat het nodig is gebleken deze interpellatie tweemaal uit te stellen. Ik vind het mooi dat u ze vandaag alsnog hebt geagendeerd.

Over de problematiek van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kan veel worden gedebatteerd. Het is niet mogelijk alle aspecten van dit debat in een enkele interpellatie te behandelen. Dit is uiteraard ook mijn bedoeling niet. We zouden het hier over de houding tegenover het Franstalig onderwijs, over de in deze context zonder meer relevante sociaal-demografische gegevens of over de historiek van het beleid kunnen hebben. Over al deze aspecten zijn overigens al voldoende studies verricht.

Debatten over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel leiden vaak tot verhitte gemoederen. Dit komt de sereniteit van het debat en de geluidsinstallatie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet altijd ten goede. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kampt immers al jaren met ernstige problemen. Het heeft geen zin dit te ontkennen. Degenen die enkele jaren over het succes van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel spraken, stellen vandaag dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel het slachtoffer van zijn eigen succes dreigt te worden. Dat is de geijkte formule die in dit verband wordt gebruikt. Ik vraag me overigens af over welk succes ze het hebben.

In de VGC is herhaaldelijk verklaard dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in het midden van de jaren tachtig op sterven na dood was en dat de zaken enkel ten gevolge van een nieuwe aanpak weer ten goede zijn gekeerd. Ik vraag me af of dit klopt.

In het begin van de jaren tachtig verloren een aantal scholen, waaronder de school waar ik destijds als geboren Brusselaar ben terechtgekomen, jaar na jaar leerlingen. Mijn school is toen met een meisjesschool gefusioneerd, enkel om uiteindelijk toch van het toneel te verdwijnen. In die tijd werd veel meer buiten Brussel gerekruteerd. De leerlingen kwamen van ver in Vlaams-Brabant. Die tendens is de jongste jaren sterk afgenomen. Ik heb zelf nooit toestanden in het onderwijs gekend zoals ze zich momenteel voordoen, maar ik kan evenwel toch over een zekere biculturaliteit spreken. Ik gebruik de term 'cultuur' hier in de sociologische zin van het woord. Er was alleszins een duidelijk mentaliteitsverschil tussen de stadsjongens en de jongens die op het platteland waren opgegroeid. Ik veronderstel dat iedereen zich hier een beeld van kan vormen. De school waar ik zelf lager onderwijs heb gevolgd, telde in het schooljaar 2003-2004 geen enkel kindje uit een homogeen Vlaams gezin meer. Dit is tekenend voor heel de toestand.

Tijdens debatten over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is te weinig de vraag gesteld waarom het aantal kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel destijds afnam. De reden is eenvoudigweg de stadsvlucht van de Brusselse Vlamingen. We zouden kunnen stellen dat er momenteel evenveel Brusselse Vlamingen als, pakweg, tien of vijftien jaar geleden zijn. Dit blijkt onder meer uit de kieslijsten. De sociologische structuur van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel is evenwel gewijzigd. Er is een gentrificatie met een grote groep ouderen. Dit is typisch voor een grootstad. De middengroepen zijn minder talrijk aanwezig.

Op het einde van de jaren zeventig heeft de Nederlandse Cultuurcommissie promotiecampagnes voor het Nederlandstalig onderwijs gevoerd. De VGC heeft deze campagnes later overgenomen. Ten gevolge van deze campagnes hebben zich een aantal fundamentele veranderingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel voorgedaan. Het aantal kinderen is, eerst in de kleuterklassen en nadien ook in de lagere en de middelbare scholen, gevoelig gestegen. Deze stijging is grotendeels veroorzaakt door de toevloed van nieuwe kinderen, eerst uit tweetalige, later uit homogeen Franstalige en tot slot uit anderstalige gezinnen.

De evolutie die het Nederlandstalig onderwijs in Brussel sindsdien heeft doorlopen, is bekend. Ik veronderstel dat alle leden van deze commissie de cij-

fers al eens hebben gezien. Uit de correlatie tussen de onderwijsgraad en de taalafkomst blijkt een duidelijke evolutie. Deze evolutie zet zich in een welbepaalde richting voort.

Op dit ogenblik neemt het Nederlandstalig onderwijs in Brussel veel meer leerlingen op dan eigenlijk de bedoeling is. Indien dit niet klopt, ken ik de agenda van een aantal beleidsvoerders niet. Uit de kieslijsten voor de Senaat kunnen we afleiden dat 12,8 percent van de Brusselaars Nederlandstalig is. Uit de inschrijvingslijsten blijkt evenwel dat de Nederlandstalige scholen in Brussel 18,2 percent van het totaal aantal leerlingen opvangen. Ik kan dit ook in cijfers uitdrukken. Het Nederlandstalig onderwijs telt 34.000 leerlingen en het Franstalig onderwijs telt 174.000 leerlingen.

De stijging van het leerlingenaantal in de Nederlandstalige scholen heeft uiteraard te maken met de toestand in het Franstalig onderwijs. De evolutie is gekend. Franstalige ouders sturen al een hele tijd hun kinderen naar Nederlandstalige scholen. Ze doen dat duidelijk om de Franstalige concentratiescholen te vermijden, en eveneens, maar in mindere mate, omdat echt tweetalig zijn het voorbije decennium een troef is geworden op de arbeidsmarkt. De naïeve wens van sommigen dat Franstaligen via het onderwijs zouden worden omgetoverd tot Nederlandstaligen, is niet uitgekomen. Ik ben zo naïef geweest. Dat is zo'n beetje de omgekeerde evolutie van de jaren zestig.

Het optimisme over de ongebreidelde groei heeft gaandeweg plaats gemaakt voor aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs. Daarover gaat het vandaag. De taalachterstand van anderstalige leerlingen is een van de grootste zorgen. In een aantal scholen raken leraren gedemotiveerd. Er is een prangend lerarentekort ontstaan. Daarover is onlangs trouwens een rapport verschenen. Vlaamse ouders zoeken scholen waar nog een redelijk aantal Vlaamse kinderen bijeenzitten. Er ontstaan anderzijds concentratiescholen, zoals een basisschool in Sint-Joost-ten-Node, waar volgens cijfers van 2004 nog 2 van de 270 kinderen uit een homogeen Nederlandstalig gezin afkomstig waren. Ook dat hoort bij het zogenaamde succesverhaal.

Op dit ogenblik komt nauwelijks 16 percent van de leerlingen in het Brusselse Nederlandstalig kleuteronderwijs uit een homogeen Nederlandstalig gezin, tegenover 29 percent uit een homogeen Franstalig gezin. Die cijfers geven een steeds duidelijkere tendens aan. Directies en schoolteams in Brussel hebben een bijzonder moeilijke opdracht en functie. Hun taak beperkt zich al lang niet meer tot het overbrengen van kennis, maar spitst zich steeds meer toe op het overbruggen van taal- en cultuurkloven: vandaar de problemen in die sector.

Uiteraard heeft de toestand van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel slechts zijdelings te maken met het GOK-decreet, maar dat decreet heeft in Brussel uiteraard de zaken op de spits gedreven, met de gekende gevolgen, zoals ouders die kamperen voor schoolpoorten. Scholen die al in januari hun inschrijvingen openden, konden al zeer vroeg, om 3 uur 's nachts, ouders verwachten aan de schoolpoorten. Dat weet iedereen hier. Het resultaat is gekend. Vlaamse ouders schrijven hun kinderen zo snel mogelijk in. Dat is het tegenovergestelde van wat de minister op dat ogenblik beoogt met het GOK-decreet. Met andere woorden, in Brussel is een zeer specifieke situatie ontstaan, die door het Vlaamse beleid niet voldoende wordt erkend. Dat is de centrale stelling die ik wil ontwikkelen. Anderstalige kinderen in Vlaanderen leven immers in een Nederlandstalige omgeving. In Brussel is de straattaal, de taal van het dagelijkse gebeuren, meestal het Frans. Dat is het grote verschil met Vlaanderen. De scholen van het Nederlandstalig onderwijs zijn dus eigenlijk eilandjes geworden van Nederlands – enkele scholen zijn zelfs dat niet meer.

Dit alles draait rond de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs. Mocht die kwaliteit niet te lijden hebben onder het grote aantal anderstaligen, dan zouden Vlaamse ouders niet meer op zoek gaan naar scholen met minder anderstaligen. Momenteel is er sprake van een wedloop tegen de tijd. Sommigen willen de ernst van de toestand niet inzien. Vlaamse ouders die geen scholen met nog voldoende Nederlandstalige kinderen vinden voor hun kinderen, sturen hen naar scholen in de Rand. Franstalige ouders die het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te anderstalig vinden, volgen naar de Rand. Die trend wordt toegegeven.

Er vindt echter nog een tweede verschuiving plaats, met dezelfde tendens, buiten de Rand. Die is minder gekend en wordt niet toegegeven. Een ander aspect is dat scholen hun Vlaamse leerkrachten verplichten 's zaterdags bijlessen te volgen, om beter te kunnen converseren met de Franstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Dit zijn allemaal vraagtekens bij het succesverhaal van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. In mijn interpellatieverzoek heb ik twee elementen belicht om deze zaken aanschouwelijk te maken. Niet iedereen legt zich neer bij deze ontwikkelingen. In Brussel Deze Week van 5 januari 2006 stond een interview met directeur Jos Castermans van de basisschool Everheide in Evere. De heer Castermans stelde daarin dat een minimum van 40 percent kinderen die thuis Nederlands spreken, als norm moet worden gehanteerd om het niveau van een school op peil te houden en anderstaligen de kans te geven zich met succes te integreren in de school. Hij is dan ook niet te spreken over de nieuwe inschrijvingspolitiek.

Brussels Spirit-parlementslid Fouad Ahidar verrichtte onlangs een onderzoek bij 150 ouders wier kinderen in 9 verschillende scholen in Brussel les volgen. Hij komt tot de conclusie dat kinderen uit anderstalige gezinnen die in Brussel naar een Nederlandstalige school gaan, veel te weinig Nederlands kennen. Ik citeer hem: 'Anderstalige ouders kiezen voor het Nederlandstalige systeem vanwege de kwaliteit en toekomstperspectieven. Als hun kinderen geen aanvaardbaar niveau Nederlands bereiken, heeft dat gevolgen. Hun kinderen riskeren automatisch in het beroepsonderwijs te belanden, ook als ze meer aankunnen. En de algemene kwaliteit gaat naar beneden voor iedereen.' Dat lijkt me duidelijke taal.

Het is duidelijk dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een bijzonder grote rol speelt bij de opleiding van anderstaligen in Brussel. Daardoor zou de mogelijkheid tot meer begrip en waardering voor de Nederlandstalige cultuur in onze hoofdstad moeten ontstaan. Dit kan echter niet ondergeschikt worden gemaakt aan de oorspronkelijke missie van het Nederlandstalig onderwijs, namelijk Vlaamse kinderen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de garantie geven op onderwijs in het Nederlands in hun buurt. Hiervan afwijken zou al te gek zijn. Dan moeten we ons afvragen waar het in de toekomst heen gaat met het Nederlands in Brussel, met dat zo fel geprezen succesverhaal.

Het antwoord enkele jaren geleden was meer Vlaamse scholen bij te bouwen in Brussel. Als ik me niet vergis, kwam dat van toenmalig minister Vanderpoorten. Maar ook zo ontkomen we niet aan de problemen: nieuwe scholen zullen binnen de kortste keren opnieuw vollopen met anderstalige kinderen, zodat de problematiek wordt bestendigd.

De vorige minister van Onderwijs kondigde in 2003 reeds aan dat er een Brusseldecreet ging komen. Uiteindelijk ging het om een beperkte aanpassing van de inschrijvingspolitiek in Brussel. De situatie is nochtans duidelijk complexer geworden. Een soepeler toepassing van de absolute inschrijvingspolitiek in Brussel is aangewezen om te voorkomen dat Nederlandstalige kinderen niet meer in het Nederlandstalige onderwijs terecht kunnen. De toegang van Nederlandstalige kinderen of kinderen die op een of andere manier bij de Vlaamse Gemeenschap betrokken zijn, is in Vlaamse scholen niet langer verzekerd. Wordt de idee van het Brusseldecreet anno 2006 nog gevolgd? Of plant u andere maatregelen om het hoofd te bieden aan de complexe en unieke situatie in Brussel?

Overweegt u naar aanleiding van deze steeds weerkerende vaststelling de inschrijvingspolitiek in de Brusselse Nederlandstalige scholen opnieuw te evalueren en hierbij de gevoerde politiek van directeur Castermans te volgen?

Welke maatregelen hebt u reeds genomen om kinderen uit anderstalige gezinnen ook buiten de school met het Nederlands in contact te brengen? Is hierover overleg gevoerd met uw collega's uit andere departementen, zoals Welzijn, of uit andere parlementen, zoals de VGC?

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil na deze apocalyptische schets van het Nederlandstalige onderwijs in Brussel een aantal bedenkingen naar voren brengen die nauwer aansluiten bij de realiteit. Ik zal de drie vragen van de heer Arckens gebruiken als aanknopingspunt.

De eerste vraag ging over de plannen van de minister om een globaal Brussels onderwijsbeleid te voeren en dat al dan niet in te kapselen in een Brusseldecreet. Mijnheer de minister, bestaan die plannen nog? Zo ja, dan verwijs ik graag naar een resolutie die enkele maanden voor de jongste verkiezingen door een ruime meerderheid werd goedgekeurd. De resolutie ging veel verder dan het beperkte GOK-decreet. De resolutie wou het onderwijsbeleid meer afstemmen op de Brusselse realiteit. Ik weet dat er een evaluatie komt van dat deel van het decreet. In hoeverre wordt die voorbereid?

Ik heb gezien, en ik heb dat zeer geapprecieerd, dat u een aantal principes van het Brusselbeleid nu in de Rand ook toepast. De principes hebben hun belang en effectiviteit bewezen. U kent de vragen van verschillende schepenen van Onderwijs van verschil-

lende grote steden, om uw partijgenoot Voorhamme niet te noemen. Ik wil het debat hiermee een beetje opentrekken. Gelet op de specifieke situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, wordt het volgens mij tijd om na te gaan of we de succesvolle Brusselse initiatieven en die in de Rand gestart zijn, ook niet kunnen toepassen in andere Vlaamse steden. Er zijn gelijkaardige situaties. We moeten het warm water niet uitvinden.

Natuurlijk doen zich problemen voor in Brussel, maar die zien we ook in Antwerpen, Mechelen en Gent. De sfeer en de algemene appreciatie van het beleid die de heer Arckens schetst, beantwoorden niet echt aan de realiteit. We hebben enkele maanden geleden in het Brusselse Parlement, op initiatief van de commissie voor Onderwijs van de VGC, in uw bijzijn de recente cijfers van mevrouw Beckers van het voorrangsbeleid Brussel vernomen.

Cijfers zeggen misschien niet alles, maar ze zijn wat ze zijn. Ik wil u daaraan herinneren, mijnheer Arckens. Na het kleuteronderwijs, in het midden en op het einde van het basisonderwijs doet men drie metingen naar de talenkennis. Voor het voorrangsbeleid Brussel op kruissnelheid kwam, bleek uit die metingen dat de talenkennis veeleer pover was. We moesten een enorme achterstand overbruggen. Aan het einde van de kleuterklas kende maar 10 percent van de kinderen voldoende Nederlands, op het einde van de lagere school amper 40 tot 50 percent. Nadat het voorrangsbeleid een aantal jaren draaide, kwamen we op startcijfers van 40 tot 50 percent en eindcijfers van 80 tot 85 percent. Dat is nog geen 100 percent, maar die bereiken we misschien nooit. Ik wil met deze cijfers het debat objectiveren.

Ik zeg dat niet alleen als politicus, maar ook als ouder. Ik heb kinderen in het Nederlandstalige onderwijs die niet in een school zitten waar 40 percent van de kinderen als thuistaal Nederlands hebben. Op een aantal kleine problemen na, loopt daar alles zeer normaal. Ik wil het geschetste beeld bijsturen.

Ik apprecieer de heer Castermans, en het gaat volgens mij over een goedwerkende school. Ik denk echter dat zijn voorstel gewoon niet haalbaar is. 40 percent van de plaatsen voorbehouden aan kinderen met als thuistaal Nederlands, lijkt me erg moeilijk. U moet natuurlijk alles zeggen, mijnheer Arckens. Aangezien u zegt dat het nu over 16 percent gaat, betekent dat dat u meer dan de helft van de scholen wilt sluiten, ofwel moet men met veel kleinere klassen gaan werken.

Ik denk dat die tijd voorbij is. Ten eerste hebben we al Brusselnormen die ons toelaten met kleinere klassen beter te werken. De situatie is bovendien in die zin veranderd dat we onze verantwoordelijkheid ten aanzien van de hele stad moeten opnemen. We mogen niet tot de situatie komen dat het model-Castermans – met goede bedoelingen voorgesteld – in de Vlaams-Brusselse scholen doorgang vindt. In die kleine schooltjes zal dan alles zeer goed lopen. Alle andere kinderen zouden dan maar hun plan moeten trekken in grote Franstalige concentratiescholen. Zo werkt het model niet. Er mag een verschil zijn tussen het aanbod van de twee taalgemeenschappen, maar dat verschil mag niet te groot worden als we willen vermijden dat er wrijvingen ontstaan.

Ik rond af. De heer Arckens heeft het over het buiten de school in contact brengen van de kinderen met het Nederlands. Dat is in de eerste plaats de taak van het lokale bestuur, van de Brusselse gemeenten waarin Vlaamse schepenen actief zijn of van de VGC. Minister Vanhengel is van plan om in de vakantieperioden een zomerschool te organiseren. Daar zouden kinderen op een aangename manier hun contact met het Nederlands kunnen onderhouden. Mijnheer de minister, kent u dat plan, en hebt u daarover met Brussels minister Vanhengel contacten om daar samen aan te werken?

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de heer Gatz heeft gelijk dat hier een apocalyptisch beeld van het onderwijs is geschetst. Ik heb zelf 22 jaar ervaring als lesgever in het Brusselse onderwijs. Ik heb er ook 3 jaar middelbaar onderwijs gevolgd. Eind jaren zeventig, begin jaren tachtig werden elk jaar twee, drie of vier Nederlandstalige scholen gesloten omdat er te weinig leerlingen waren. De inspanningen van de NCC en later de VGC zijn een succesverhaal. Sommigen willen afremmen. Ik kan alleen maar zeggen dat we dit gedeelte van de Brusselse bevolking via het onderwijs met het Nederlands vertrouwd moeten maken als we de tweetaligheid van Brussel niet op het spel willen zetten. Niemand wil dat laatste.

De drie grote instromingsgroepen zijn de Nederlandstalige kinderen van Nederlandstalige ouders en van gemengde ouders, de Franstalige kinderen en de

allochtone kinderen. De grootouders van veel van die Franstalige kinderen zijn in het verleden via het onderwijs in Brussel verfranst. De Nederlandstalige Gemeenschap in Brussel moet maar middelen vrijmaken en misschien een groter aanbod creëren. Dat laatste is in de vorige legislatuur al aangekaart. In de resolutie waaraan de heer Gatz al refereerde, staat een veel gevarieerdere benadering van het probleem dan hier is verwoord. We mogen geen zwart-witbeeld schetsen: we moeten alle mogelijkheden openhouden en de tweetaligheid in Brussel waarborgen.

We zijn niet naïef als we zeggen dat gelijke kansen in Brussel impliceert dat we veel inspanningen moeten leveren om niet-Nederlandstalige kinderen het Nederlands aan te leren. Er zijn verschillende mogelijkheden om dat te doen: voor die kinderen in de zomer een Nederlandstalige speelpleinwerking organiseren of ze uit de klas halen als de Nederlandstalige kinderen Frans krijgen, enzovoort. In elk geval is de visie van de heer Arckens iets te pessimistisch.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik ben betrokken bij het basisonderwijs in Brussel. Ingaand op wat hier is gezegd, wil ik eraan herinneren dat we in de vorige legislatuur veel werk hebben verricht inzake het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. De schets van de heer Arckens is volgens sommigen te pessimistisch. In elk geval zijn veel van de problemen niet nieuw. Ze zijn gekend, en op het terrein gebeurt veel om de anderstaligen kansen te geven. Denk maar aan de Brusselnorm.

Komt er een Brusseldecreet? Mijn fractie is daar voorstander van. Dat staat niet voor niets in het regeerakkoord.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, op 26 november 2003 keurde het Vlaams Parlement een resolutie goed die aandacht vraagt voor de bijzondere noden van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Hierin wordt onder meer gevraagd om werk te maken van een Brusseldecreet waarin bestaande en nieuwe maatregelen gegroepeerd worden. Het regeerakkoord heeft de idee van een Brusseldecreet meegenomen.

Het parlement keurde evenwel op 16 oktober 2002 ook een andere resolutie inzake Brussel goed. Beleidsmaatregelen die ook de Nederlandstalige inwoners van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffen, moeten op hun effect op Brussel getoetst worden. Die Brusseltoets moet leiden tot Brusselparagrafen in de regelgeving. Ook de Brusseltoets is in het regeerakkoord opgenomen.

In meerdere decreten en besluiten van de Vlaamse Regering staan al artikelen en paragrafen met noodzakelijke gunstmaatregelen voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. In diverse decreten voor het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds beroepssecundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, de basiseducatie, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding is voorzien in gunstnormen met betrekking tot de oprichting en het behoud van scholen, vestigingsplaatsen en studierichtingen en gunstnormen met betrekking tot omkadering. Met een besluit van de Vlaamse Regering werd voor de eerste graad secundair onderwijs het zogenaamde Brusselcurriculum ingevoerd. Voor het basis- en secundair onderwijs betreffende het gelijkeonderwijskansenbeleid zijn er specifieke bepalingen inzake de inschrijvingen opgenomen en gunstnormen voor de additionele ondersteuning. Er zijn specifieke ondersteuningsinitiatieven, voornamelijk gericht op het bevorderen van de Nederlandse taalvaardigheid, onder meer het Voorrangsbeleid Brussel en het bicultureel OETC-project. Deze initiatieven worden door de Vlaamse Gemeenschap samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie ondersteund. Om leerkrachten voor het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel aan te trekken en te behouden, wordt hen onder bepaalde voorwaarden een bijwedde uitbetaald.

Ook tijdens deze legislatuur werden er specifieke maatregelen voor Brussel genomen, zoals de aanpassing van het GOK-decreet door het decreet van 15 juli 2005 waardoor het Lokale Overlegplatform een aantal bijkomende opdrachten kreeg. Daarnaast plan ik in samenwerking met de VGC nog andere initiatieven op het gebied van technische en beroepsopleidingen die kunnen leiden tot tewerkstelling, onverminderd de inspanningen op het gebied van beroepsspecifieke opleidingen met een tewerkstellingsfinaliteit en persoonsgerichte vorming – voornamelijk cursussen NT2 – die ik in overleg met mijn Brusselse collega voor Tewerkstelling in Brussel organiseer.

Ik wens alle punten van de resolutie van 26 november 2003 systematisch uit te voeren, gekaderd in de algemene maatregelen die ik voor het Vlaamse onderwijs plan, zij het met waar nodig een specifiek

Brusselaccent. Zo past het peilen naar de taalvaardigheid Nederlands binnen mijn algemene intenties op het gebied van taalpeilproeven. Onderzoeken of een gedifferentieerd curriculum op het gebied van taallessen mogelijk is, past in het brede debat waartoe ik opgeroepen heb en dat in september 2006 moet leiden tot een nota over het toekomstig talenbeleid in Vlaanderen. Ook bij de voorbereiding van het nieuwe financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs zullen we nagaan in welke mate de parameter 'school gelegen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest' aanleiding zal geven tot een aangepaste financiering en omkadering.

Het Brussels Nederlandstalig onderwijs zal ook zijn legitieme aandeel krijgen in de extra middelen voor scholenbouw. Ik wil mijn appreciatie uitspreken voor de huidige budgettaire inspanningen van de VGC, specifiek gericht op het bespoedigen van infrastructuurwerken aan scholen met een groot aantal kansarme leerlingen.

Ik hoop dat ik er u met dit zeer korte overzicht van kan overtuigen dat we niet alleen in het lopende beleid eigenlijk deze Brusseltoets en Brusselparagrafen waarmaken, maar dat het ook mijn absolute bedoeling is om inhoudelijk op deze lijn te blijven. Iets anders is de vraag of we gemakkelijk tot een Brusseldecreet kunnen komen als legistieke tekst. De opsomming die ik heb gegeven, illustreert dat dat niet zo eenvoudig is. Er staan in heel wat decreten, besluiten en teksten paragrafen die niet gemakkelijk los kunnen worden geweekt.

Er zijn daarenboven heel wat maatregelen in uitvoeringsbesluiten geregeld die moeilijk in een decreet kunnen worden geïntegreerd. Daarom moeten we ons in alle eerlijkheid de vraag stellen wat de meerwaarde van een afzonderlijk Brusseldecreet zal zijn. Misschien moeten we veeleer een debat organiseren over de Brusselparagrafen en de Brusseltoets. Ik weet dat niet, ik leg deze vraag in alle openhartigheid voor. Het is een vraag over wat de meeste politieke visibiliteit en impact heeft. Mijn medewerkers en ikzelf zijn in elk geval sterk geëngageerd ten aanzien van de Brusselse realiteit die ik toch ook een beetje ken, zij het minder dan sommige leden. Het is geen gemakkelijke opdracht, maar het apocalyptische beeld van een kapseizend schip moeten we toch ook niet hanteren.

De schoolbesturen in Brussel, verzameld in het Lokaal Overlegplatform, hebben nu de mogelijkheid om zelf te bepalen in welke mate ze voorrang geven aan leerlingen van wie de thuistaal het Nederlands is en aan leerlingen uit kansarme gezinnen. Het LOP Brussel Basisonderwijs heeft in het najaar van 2005 beslist om het percentage thuistaal Nederlands voor één jaar vast te leggen op 30 percent en voor kansarme leerlingen op 20 percent.

Uiteraard is de heer Jos Castermans, als verdienstelijk maar thans gepensioneerd directeur van een school uit Evere, gerechtigd een mening hebben over het te hanteren percentage thuistaal Nederlands. Het is echter de taak van het LOP waarin de huidige directeur alsook de Nederlandstalige schepen van Onderwijs van Evere zetelen, om dit percentage te bepalen. Dat zijn nu eenmaal de spelregels. Bovendien denken die mensen daar, met dezelfde gegevens in hun hand, goed over na.

Mij op dit moment vragen een uitspraak te doen over andere regels, is me vragen om tijdens de lopende inschrijvingsprocedure voortijdig een uitspraak te doen over een nieuwe wijziging aan een regelgeving die pas recent na een grondige evaluatie werd gewijzigd. Na de huidige inschrijvingsperiode zijn er, uiteraard na een grondige evaluatie, nieuwe afspraken mogelijk. Ik wil daar niet op vooruitlopen, en het is niet mijn taak om dat te doen in de plaats van mensen die verantwoordelijkheid dragen op het terrein.

Mijnheer Arckens, u vroeg welke maatregelen ik heb genomen om kinderen uit anderstalige gezinnen ook buiten de school met het Nederlands in contact te brengen en of er overleg over is gevoerd. U hebt in uw inleiding naar een onderzoek verwezen dat sp.a-Spirit Brussel recent liet uitvoeren inzake het gebruik van het Nederlands buiten de schooluren bij anderstalige kinderen uit het Brussels Nederlandstalig onderwijs. Dat is een interessant onderzoek, maar het geeft niet het volledige beeld weer. Het ging over slechts 9 scholen. De uitspraken die u aan de heer Fouad Ahidar toeschrijft, heb ik in deze studie niet gevonden. Wel geeft ze een zeer genuanceerd beeld en een bezorgdheid om het Nederlandstalige buitenschools aanbod verder uit te bouwen en vooral beter bekend te maken.

Hoe dan ook is er een duidelijke invloed van het Nederlandstalig onderwijs op deze leerlingen en hun ouders aan te geven. Hoewel er problemen worden vastgesteld inzake het Nederlands bij sportbeoefening en in de jeugdhuizen, situeren andere activitei-

ten, met name de naschoolse opvang en speelpleinen, zich hoofdzakelijk in een Nederlandstalige context. 87 percent van de leerlingen uit anderstalige gezinnen kijken naar Nederlandstalige televisieprogramma's. 42 percent van deze anderstalige ouders leest zijn kinderen in het Nederlands voor. Uit mijn persoonlijke ervaring met betrekking tot het Nederlandstalige onderwijs in Brussel, vind ik dat veel. Daarom wijs ik er ook op dat het een beperkte steekproef is. Dit is echter terzijde, want wat ik nu zeg, is helemaal anekdotisch.

De beleidsaanbevelingen van deze studie sluiten trouwens aan bij het concept 'brede school' dat ik in mijn beleidsnota heb ontwikkeld: 73 percent van de ondervraagden zouden hun kinderen makkelijker naar een activiteit sturen, mocht die in de school plaatsvinden.

Binnen mijn eigen bevoegdheden als minister van Onderwijs en Vorming, wens ik in de eerste plaats het belang van het deeltijds kunstonderwijs te benadrukken. De regelgeving voorziet voor het deeltijds kunstonderwijs in Brussel in 30 percent meer omkadering, op voorwaarde dat de schoolbesturen een netoverschrijdend samenwerkingsplatform vormen. Dit samenwerkingsplatform plant een rationeel onderwijsaanbod, legt samenwerkingsverbanden met de basis- en secundaire scholen en ontwikkelt een aantal sociaal-culturele activiteiten. Ik zal dan ook positief ingaan op nieuwe initiatieven die de schoolbesturen me zullen voorleggen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie financiert daarenboven pre-academieklassen voor de 6- en 7-jarigen.

De beleidsnota Onderwijs van het VGC-college voor de huidige legislatuur wenst in bestendig overleg met de Vlaamse Gemeenschap meer aandacht te besteden aan het Nederlands bij de initiatieven buiten de schooluren. De VGC voert dan ook regelmatig overleg met de betrokken administraties en kabinetten van de Vlaamse Gemeenschap, waaronder de diensten van mijn collega minister Anciaux. Dat past in het samenwerkingsakkoord dat in januari 2004 tussen de administraties van het Vlaamse departement Onderwijs en de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd gesloten.

In het Vlaamse regeerakkoord wordt, wat de Vlaamse voorzieningen in Brussel betreft, de 30-percentnorm gehanteerd, wat betekent dat we 300.000 Brusselaars als het doelpubliek voor ons beleid beschouwen. Globaal bereikt het Nederlandstalige leerplichtonderwijs een kleine 20 percent. We zullen hoe dan ook te maken hebben met aanzienlijke aantallen leerlingen met één of twee anderstalige ouders, zeker in het kleuter- en lager onderwijs.

Inzake de benadering wil ik me aansluiten bij wat de heren Gatz en De Cock hebben gezegd. Veeleer dan zich terug te plooien op een homogeen Nederlandstalige en monoculturele bevolking, opteren we voor een strategische Vlaamse aanwezigheid die er rekening mee houdt dat een aantal ouders, ook uit de allochtone gemeenschappen, het Nederlandstalig onderwijs kiezen in functie van de sociale mobiliteit van hun kinderen. Daarenboven ontwikkelt het Nederlandstalig onderwijs in de Brusselse pluriculturele context zich tot een plaats van ontmoeting, kennismaking en verstandhouding. Dat vind ik, samen met enkele leden hier, belangrijk. Het Nederlandstalig onderwijs moet daarom open blijven staan voor alle kinderen die het pedagogische project en het Vlaamse karakter van de school aanvaarden, ongeacht hun sociale achtergrond. De school is een ideaal medium om ouders en kinderen van niet-Nederlandstalige origine te betrekken bij de Vlaamse Gemeenschap.

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel levert terzake, ondersteund door de Vlaamse Gemeenschap en de VGC, substantiële inspanningen om blijvend kwaliteit te leveren. In dit kader is het wenselijk dat, zoals de resolutie van 26 november 2003 stelt, er een grotere ouderbetrokkenheid komt, dat anderstalige ouders duidelijk wordt gemaakt dat zij een engagement genomen hebben door hun keuze voor het Nederlandstalig onderwijs, wat onder meer inhoudt het Nederlands ook in de vrije tijd een plaats te geven. Daartoe moeten initiatieven verder worden ontwikkeld in samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs en de jeugd- en sportverenigingen. Samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie zullen we de huidige inspanningen voort blijven zetten en waar mogelijk – bijvoorbeeld binnen het concept 'brede school' dat in de pluriculturele context van Brussel een bijkomende dimensie krijgt – nog uitbreiden.

De heer Gatz vroeg hoe het staat met een aantal initiatieven die in algemene termen zijn aangekondigd. Ik wil hierbij niet over een nacht ijs gaan. Er is gisteren onder meer opnieuw sprake geweest van taaltoetsen. Dat ben ik heel grondig aan het bekijken. Er heeft zich een soort politieke telepathie ontwikkeld tussen minister-president Leterme en mezelf. Het toeval wil dat ik een aantal weken geleden in het departement heb gezegd dat we moeten nadenken

of we niets moeten ondernemen in die zin bij 4- of 5-jarigen. Ik denk dat daar een logica in zit, maar het is zeer ambitieus dat te doen. Het departement is dat aan het bekijken, maar ik denk niet dat we daar snel mee kunnen vooruit gaan omdat we er een hoop wetenschappelijk werk voor laten gebeuren. Ik vind dat we taalvaardigheid in het onderwijs zeer hoog op onze agenda moeten zetten in onze maatschappij.

Er is nog iets dat hoog op onze agenda komt, namelijk de idee 'brede school'. Ik heb daarover vanmorgen gesproken op de trefdag van de VVSG. We hebben er ook contacten over met Brussels minister Vanhengel. We hebben met hem trouwens een uitstekende verstandhouding. Over initiatieven als de zomerschool kunnen we samen nadenken. Ik ga hier niet over improviseren, maar we kunnen samen een heel eind weegs gaan. Het bilaterale overleg laat dat ook toe.

Ik ervaar uw vraag dan ook als een aansporing om snel knopen door te hakken en pistes uit te tekenen. Hier en daar is wel wat beleidsvoorbereidend onderzoek nodig. Persoonlijk denk ik dat Brussel een belangrijke uitdaging is voor de Vlaamse Gemeenschap, met het onderwijs als speerpunt.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Uiteraard bevat mijn interpellatie niet alle aspecten van het Brussels Nederlandstalig onderwijs.

Ik zou een te apocalyptisch beeld schetsen van de toestand. Misschien ben ik inderdaad te pessimistisch, maar pessimisme heeft me in mijn leven al voor heel veel zaken behoed. Soms is het beter pessimistisch te zijn dan te optimistisch, omdat je dan vaak met je hoofd tegen de muur loopt.

Mijnheer de minister, indien u de 300.000-norm effectief in het onderwijs toepast, dan moet het aandeel van 20 percent nog stijgen. U keert de retoriek om en zegt dat ik terugplooi op een toestand die ik zou hebben gekend in mijn jeugd tijdens de jaren zeventig. Ik wil zeker niet terugkeren naar de jaren zeventig. Als ik echter zie dat 16 percent van de kinderen uit het kleuteronderwijs uit homogeen Nederlandstalige scholen komt, dan stel ik me daar vragen bij. Ik begrijp de appreciatie van de heren Gatz en De Cock. Ik weet dat zij daar heel eerlijk in zijn. Ze zijn zeer gedreven in wat ze poneren. Ik vraag me alleen af of we op bepaalde vlakken niet een beetje – en ik verontschuldig me voor het lelijke woord – aan het verzuipen zijn in Brussel.

Mijnheer de minister, ik ben altijd voorstander geweest van het behoud van de goede vrije scholen die er dat ogenblik waren, met de nodige samenwerkingsverbanden. Er moest worden gezorgd voor een aantal goede athenea die een oord van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel konden blijven.

De heer De Cock heeft het in het kader van de tweetaligheid van Brussel, waar ik uiteraard ook een voorstander van ben, over de vernederlandsing. Als dat mogelijk zou zijn, graag dan. Maar ondanks alle goed bedoelde maatregelen die u hebt opgesomd, mijnheer de minister, kunnen we de vernederlandsing van Brussel via het onderwijs niet bewerkstelligen. Ik denk veeleer dat het onderwijs slachtoffer zal worden van een te grote groep Franstaligen en anderstaligen.

Het Brusseldecreet is destijds door mevrouw Grouwels aangevraagd in deze commissie. Het is niet het Vlaams Belang dat dit hier uitvindt. Mevrouw Grouwels voelde zelf ook aan dat het consequent doorvoeren van het GOK-decreet in Brussel op lange en zelfs korte termijn zou leiden tot de aberraties die ik heb geschetst in mijn interpellatie.

Mijnheer de minister, ik heb nog een specifieke vraag. Er is een element dat niet is besproken, meer bepaald de toestand van het Franstalig onderwijs in Brussel. Volgens mij is dit nauw verwant met de toestand in en de evolutie van het Nederlandstalig onderwijs. De minister heeft daar ongetwijfeld een duidelijk zicht op. Hij weet wat in sommige scholen aan de hand is. Ik heb hier zelf beelden van gezien. Ik ken een aantal Franstalige ouders. De minister kent onze partijwerking in Brussel. *(Opmerkingen van minister Frank Vandenbroucke)*

Onze partijwerking in Brussel is tweetalig en co-communautair.

Mijnheer de minister, u zou meer contacten moeten leggen met de ministers die bevoegd zijn voor het Franstalig onderwijs in Brussel. Indien in dit onderwijs een verbetering tot stand kan worden gebracht, zou dit de toestand in het Nederlandstalig onderwijs kunnen beïnvloeden. Ik denk dat hier veel aan gelegen is.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik wil het debat ten gronde niet rekken. Alle uiteenzettingen waren interessant en schetsten de contouren van het debat. Ik wil hier enkel een paar opmerkingen maken om misverstanden te vermijden.

Het hanteren van de 300.000-norm houdt niet in dat het aantal leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel met 300.000 ouders zou moeten overeenkomen. Dit is zeker niet de bedoeling. De achterliggende idee is dat we bereid moeten zijn om een budgettaire en menselijke inspanning te leveren alsof de doelgroep uit 300.000 mensen bestaat. Ik heb absoluut niet gezegd dat het percentage, dat momenteel 20 percent bedraagt, moet stijgen tot het lijkt alsof we 300.000 ouders bereiken. Dat is het punt niet. De 300.000-norm is een virtuele norm die op de geleverde budgettaire en menselijke inspanningen slaat. Hierover mag geen misverstand bestaan.

Ik heb daarnet duidelijk verklaard dat ik het door de heer Arckens opgehangen beeld vrij apocalyptisch vind. Eigenlijk wil ik hier niet discussiëren over de vraag hoe moeilijk het is. Ik weet zeer goed dat het moeilijk is. Veel leerkrachten in Nederlandstalige scholen in Brussel zijn bezorgd om de inspanningen die ze moeten leveren om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden. Ik ontmoet die mensen zelf. We hebben een bepaalde keuze gemaakt. Aangezien het om een strategische aanwezigheid gaat, moeten we de moeilijkheden trachten te overwinnen.

Over het inschrijven van 30 percent of 40 percent Nederlandstalige leerlingen heb ik me scrupuleus niet uitgesproken. Ik wil een aantal spelregels respecteren. Het LOP heeft de sleutels in handen. In het LOP zitten de mensen die op het terrein de verantwoordelijkheid dragen en het terrein grondig kennen.

Er is een dynamische interactie met het Franstalig onderwijs, waar zich heel wat problemen voordoen. Ik heb hierover reeds overleg met minister-president Arena gevoerd. We zouden bepaalde problemen samen moeten kunnen aanpakken. Dit zou ons overigens in staat stellen om ze elk afzonderlijk ook beter aan te pakken. Ik denk in dit verband aan de registratie van de leerlingen of aan de leerplichtcontrole. We zouden hiervoor gezamenlijke contouren moeten kunnen schetsen. De interactie met het Franstalig onderwijs bestaat. De toestroom in het Nederlandstalig onderwijs is onder meer het resultaat van het minder goede imago van het Franstalig onderwijs en van de problemen die zich in bepaalde scholen voordoen. We hebben hier evenwel geen rechtstreekse invloed op. Ik ben het echter eens met de stelling dat overleg met de Franse Gemeenschap nodig is. Ik heb dit overleg opgestart. Ik wil hier evenwel geen overtrokken verwachtingen creëren, want het gaat om het onderwijsbeleid van een andere gemeenschap, met een andere regering en een andere achtergrond. Waar we overleg kunnen voeren, zullen we dit zeker doen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Arckens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over autonomie voor scholen en scholengemeenschappen

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, deze interpellatie is gebaseerd op een aantal uitspraken die de minister in de loop van de voorbije maanden over concrete items heeft gedaan en op een algemeen standpunt dat hij regelmatig inneemt. Ik zal het eerst over deze concrete items hebben.

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief en van de begroting 2006 zijn de bijkomende uren lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs ter sprake gekomen. De minister heeft toen verklaard dat de scholen autonoom mogen beslissen over de aanwending van deze uren. De Vlaamse overheid wil vooral een signaal geven over het belang van lichamelijke opvoeding. Hetzelfde geldt voor het gezondheidsbeleid, dat de voorbije weken in de actualiteit heeft gestaan. De minister wil de scholen aansporen om aan dat gezondheidsbeleid te werken, maar hij zegt niet hoe ze dit moeten aanpakken.

Er is in het verleden al vaak in deze commissie en met het onderwijsveld gediscussieerd over het opleggen

van initiatieven en het kleuren van de middelen die daarvoor moeten worden gebruikt. De scholen en de scholengemeenschappen zijn vaak het best geplaatst om te beslissen waaraan ze hun lestijdenpakket of hun financiële middelen moeten besteden en hoe ze dit best aanpakken. Dit alles moet natuurlijk wel binnen een door de overheid vastgelegd kader gebeuren.

De minister heeft al regelmatig verklaard dat de scholen meestal best weten hoe ze hun middelen moeten aanwenden. Mijn fractie kan zich hierin uiteraard terugvinden. Autonomie in het onderwijs is tegelijkertijd een interessant gegeven en een vlag die, naargelang wie de term in de mond neemt, een andere lading kan dekken.

Sinds een incident dat zich tijdens de vorige legislatuur heeft voorgedaan, ben ik alvast op mijn hoede. Het gaat hier om de scholengemeenschappen voor het basisonderwijs. Het was de bedoeling netoverschrijdende initiatieven in de mate van het mogelijke vorm te geven. We weten pertinent zeker dat een aantal basisscholen dat ook wilden, maar door hun koepel werden tegengehouden.

Over de autonomie in het onderwijs is al heel wat studiewerk verricht. In de loop van de vorige legislatuur hebben we de rondetafelconferentie voor het onderwijs georganiseerd. In de verschillende werkgroepen is toen veel over de autonomie in het onderwijs nagedacht en gediscussieerd. Autonomie kan immers betrekking hebben op de inhoud, zoals bij de leerplannen of het al dan niet organiseren van levensbeschouwelijke vakken, op het personeel, zoals bij de taak- en loondifferentiatie, op de financiën, zoals bij het al dan niet toekennen van enveloppen, en op de vorm van bestuur die een school tot stand wil brengen. De werkgroep Personeel heeft onder meer besloten dat autonomie een eenvoudige regelgeving veronderstelt en aan een reële lokale participatie moet worden gekoppeld. De begrippen ‘autonomie’, ‘verantwoordelijkheid’ en ‘participatie’ worden trouwens vaak met elkaar in verband gebracht. De deelnemers aan de rondetafelconferentie zijn tot de belangrijke vaststelling gekomen dat de beleidsruimte die bij het terugtreden van de overheid vrijkomt, vaak door intermediaire instanties wordt ingenomen. Dan denk ik uiteraard aan de koepels, die volgens mij vaak te veel opleggen aan scholen en de autonomie van die scholen, waarvoor wij heel duidelijk pleiten, in de weg staan. Daar knelt het schoentje. Het begrip ‘autonomie’ vereist een duidelijke definitie.

In de toekomst zullen we nog vaak worden geconfronteerd met dat begrip, wanneer we het zullen hebben over de financiering van het leerplichtonderwijs. Wanneer criteria moeten worden vastgelegd, zullen we het wellicht ook regelmatig moeten hebben over de autonomie van de scholen.

Mijnheer de minister, hoe definieert u het concept ‘autonomie’? Welke plaats neemt autonomie in bij het onderwijsbeleid? Bij wie moet volgens de minister de klemtoon liggen: bij de scholen of bij de scholengemeenschappen? Welke rol vervullen dan enerzijds de netten en anderzijds participatieorganen, zoals de schoolraad? Gaat het dan alleen over overleg, of gaat het verder? Hoe ver kan de inhoudelijke autonomie gaan volgens u? Bent u bereid voort te discussiëren en na te denken over autonomie, bijvoorbeeld wanneer het gaat over het personeelsbeleid? We zouden het ook kunnen hebben over het financiële, maar we moeten ons in eerste instantie beperken, meen ik, tot het inhoudelijke aspect en het personeelsbeleid.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Autonomie kan inderdaad een probleem zijn bij scholengemeenschappen. Ik denk dat dit afhangt van de juridische formule op basis waarvan de scholengemeenschap gevormd is. Soms gaat dit uit van een koepel-vzw, met mandaten die worden gegeven vanuit de onderliggende vzw’s. Soms gaat het gewoon over een samenstelling van afzonderlijke vzw’s.

Op het vlak van het personeelsbeleid kan er vooral een probleem rijzen als het gaat over personeelsleden die worden toegewezen aan de top van de scholengemeenschap. Dat zijn dus de stafmedewerkers. De vraag rijst of die nog afhankelijk zijn van hun eigen vzw. In geval van een vzw denk ik dat dit wel het geval is. Indien ze aan de scholengemeenschap werden toegewezen, kan er sprake zijn van juridische vaagheid. Er bestaat geen verplichting om te komen tot één vzw voor de scholengemeenschap. Dat is nog steeds een vrijheid die is ingebouwd in de vorming van scholengemeenschappen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Vanderpoorten legt een zeer fundamenteel, maar ook breed vraagstuk op tafel.

Net zoals vrijheid kan autonomie zowel positief als negatief worden ingevuld. Een bekende filosoof uit

de liberale traditie, Isaiah Berlin, heeft in het midden van de vorige eeuw een heel mooi essay geschreven over vrijheid. Hij heeft in het debat over vrijheid het verschil tussen positieve en negatieve vrijheid geïntroduceerd. Erg simplistisch samengevat komt negatieve vrijheid neer op: 'blijf van mijn erf, laat me gerust', en positieve vrijheid op: 'ik kan mezelf emanciperen en ontwikkelen'. Er is dus een verschil tussen de beide. De beide zijn overigens belangrijk. Er moet duidelijk worden gedefinieerd van welke erven men moet blijven in de samenleving, en hoe het individu moet worden beschermd tegen inmenging. Dat is belangrijk. Anderzijds moet een samenleving ervoor zorgen dat mensen positieve vrijheid hebben, dat ze iets kunnen, dat ze zichzelf kunnen verwezenlijken. Dat is het discours van Berlin, in een van de mooiste teksten die ik ooit heb gelezen.

Eigenlijk geldt dat ook voor autonomie. Autonomie heeft een negatieve betekenis, waarbij wordt gezegd: 'Laat ons doen'. Ik zou graag willen dat we het in de discussie over autonomie hebben over positieve autonomie, namelijk de vraag of onze scholen voldoende beleidskracht hebben. Kunnen ze realiseren wat ze willen realiseren? Kunnen ze hun potentieel verwezenlijken, zoals dat ook geldt voor mensen en hun vrijheid? Wat ik verder zal zeggen, is gekleurd door mijn mening dat we autonomie positief moeten definiëren. Ik noem dat dan beleidskracht. Men heeft het ook wel eens over het beleidsvoerend vermogen, maar dat vind ik een vrij stijve uitdrukking.

Dat betekent dat scholen in staat moeten zijn om een goed beleid te kunnen voeren op organisatorisch en materieel, maar zeker ook op didactisch vlak. Leerkrachten moeten de omstandigheden krijgen om goed en graag les te geven. Leerlingen moeten de kans krijgen om in goede omstandigheden graag naar school te gaan. Autonomie betekent dat scholen de nodige ruimte hebben en krijgen om beslissingen te nemen, en dat ze dat krachtig kunnen doen.

Mijn geloof in onze bekwaamheid om dat te realiseren is eigenlijk wel groot. We moeten natuurlijk bekijken waar we vandaag staan. Scholen hebben in Vlaanderen al een ruime mate van autonomie. Ik wil die autonomie, zoals ik ze daarnet heb omschreven, eigenlijk nog versterken. Scholen moeten dus nog meer beleidsruimte krijgen, die ze dan ten volle kunnen benutten om ons onderwijs nog beter te maken. Scholen loslaten en aan hun lot overlaten is wat mij betreft echter geen goede oplossing. Ik wil elke school in staat stellen een beleid te voeren dat aangepast is aan haar specifieke noden en uitdagingen.

De beleidskracht van scholen versterken vergt een verdere professionalisering van iedereen die bij het schoolbeleid betrokken is. Het vraagt ook een toename van de participatiecultuur van de ouders en andere betrokkenen. Zowel de participatieorganen als de netten hebben daarbij een rol te spelen.

Als we deze discussie ten gronde willen voeren, moeten we misschien uitgaan van een andere vraag, namelijk hoe autonoom een school eigenlijk kan zijn. Waar liggen de grenzen van de autonomie? Het is een feit dat de handelingsvrijheid van de scholen intrinsiek wordt beperkt: leerlingen komen immers niet op school aan als een onbeschreven blad en beperken dus de handelingsvrijheid van de school. Bovendien is er ook de complexiteit van de omgeving waarin scholen zijn ingebed: ook de ouders, de leerkrachten, de lokale omgeving, allerlei verenigingen en organisaties en lokale besturen formuleren verwachtingen en eisen. Ook wij doen dat, als Vlaamse overheid die de scholen subsidieert. Wij eisen verantwoording in naam van de samenleving, wij vragen resultaten.

Het is belangrijk een goed evenwicht tot stand te brengen tussen de autonomie van scholen en de rol van de overheid om te sturen, maar vooral ook om toezicht te houden op het resultaat. Autonomie is in deze zin dus ook een samenspel tussen beleidsruimte en verantwoordelijkheid. Willen we de scholen aanzetten tot meer verantwoordelijkheid, dan moeten we ze natuurlijk ook helpen hun eigen kwaliteitszorg te organiseren. Scholen met veel beleidskracht zijn in principe in grote mate in staat zelf hun kwaliteit te volgen en te bepalen. Op dat vlak willen we de lat toch wel hoog leggen.

Dat brengt me tot een eerste belangrijke algemene conclusie. Ik wil de lat wel hoog leggen voor scholen als het gaat over de te bereiken resultaten. Ik denk dat we dus wel eens een debat zullen hebben over autonomie versus wat er wordt geëist. Persoonlijk vind ik dat we de lat voldoende hoog moeten leggen, wat betekent dat de scholen daar verantwoording over moeten afleggen.

Er werd gevraagd wat het organisatieniveau is waarvan we de autonomie willen vergroten. Wetende dat het voor afzonderlijke scholen soms lastig is om zelf op alle terreinen beleidskracht te ontwikkelen, dus niet alleen pedagogisch, maar ook juridisch, materieel en financieel, meen ik dat de scholengemeenschappen en scholengroepen een belangrijke rol moeten spelen. Zonder dat dit uitmondt in een hiërarchisch centralisme, kunnen zij de ontwikkeling

ondersteunen van de beleidskracht van de scholen die er deel van uitmaken.

We weten ook dat het niet gemakkelijk is voor scholen om bij zichzelf de nood aan coaching te detecteren. Net die scholen die problemen hebben met hun beleidsvoering, aarzelen om begeleiding te vragen. Begeleiding vragen is immers al een uiting van de bereidheid om bij te leren, en net deze leerhouding bepaalt sterk het beleidsvoerend vermogen. De scholengemeenschap kan hier als eerste netwerk, als een knooppunt van interessante contacten, het voortouw nemen inzake de nood aan begeleiding.

Scholen zijn grote organisaties, en die doelmatig beheren vereist hoge professionaliteit. Beheer en gebruik van de beschikbare middelen van de afzonderlijke scholen kan in mijn ogen professioneler en efficiënter als we ze naar een hoger niveau tillen.

Ik kom bij een tweede tussenconclusie op basis van dat soort overwegingen. Een definitie van het concept autonomie is op zich minder aan de orde dan een voortdurende discussie over het ideale evenwicht tussen sturing en autonomie. Ik bedoel dan autonomie gekoppeld aan verantwoordelijkheid. De vraag of het accent bij de school moet liggen of bij een schooloverstijgende structuur – scholengemeenschap of scholengroep – moet ten aanzien van elk soort bevoegdheid worden beantwoord, met als vertrekpunt de inschatting van de beleidskracht van scholen in dat domein. In bepaalde domeinen is het niet realistisch te verwachten dat elke school dat kwaliteitsvol zal kunnen. Dan moet men opteren voor samenwerkingsverbanden.

Elke bevoegdheid die een school of een samenwerkingsverband zoals een scholengroep of scholengemeenschap uitoefent, zou participatief tot stand moeten komen. Mevrouw Vanderpoorten, daar moet ik u niet van overtuigen, want u hebt op dat vlak zelf veel werk verzet. De netten oefenen op dit ogenblik al een rol uit ten aanzien van 'hun' scholen. Die rol is een gegeven van waaruit we nu vertrekken. Naast de belangenbehartiging bij de overheid hebben zij een onmisbare ondersteunende rol die niet in tegenspraak moet zijn met autonomie van de school zelf. Het is wel zo dat ondersteuning in de praktijk kan verglijden naar een overname van bevoegdheid, en dat schoolbesturen in sommige gevallen de verantwoordelijkheid die bij elke bevoegdheid hoort, schuwen en hopen dat hun koepel of de overheid de bevoegdheid overneemt. Dat is natuurlijk niet goed.

U vraagt hoe ver volgens mij inhoudelijke autonomie kan gaan. U verwijst naar concrete dossiers zoals gezondheid, sport en andere. Ik ga ervan uit dat u hier verwijst naar wat de leerlingen op school leren, en dus naar de verhouding tussen eindtermen en leerplannen. Te veel eindtermen leiden mijns inziens onherroepelijk naar te dikke leerplannen, want daarin zijn de eindtermen op herkenbare wijze verwerkt. Leerplanmakers kunnen aan de eindtermen nog eigen doelen toevoegen en ook iedere leraar zelf heeft daartoe de autonomie, als hij of zij bij zijn of haar leerlingen maar op kwaliteitsvolle wijze de eindtermen heeft aangebracht. De totale studiebelasting van de leerlingen mag daarbij niet worden overschreden. Wie eindtermen formuleert, wie leerplannen maakt en het lerarenteam van iedere school apart, moet daarvoor oog hebben.

In personeelsaangelegenheden is het van groot belang dat scholen zelf een beleid uitzetten. Een autonomie vooropstellen zonder het personeelsbeleid daarin mee te bedoelen is trouwens een illusie. Bij het personeelsbeleid speelt de autonomie in de ruimte die wordt gelaten binnen de regels die het personeelsstatuut laat. In de bespreking van centrale regelgeving in personeelsaangelegenheden moet daarom steeds worden overwogen in welke mate de bedoelde aangelegenheid voor alle scholen op dezelfde wijze moet worden geregeld. Daarbij zal het antwoord niet steeds zwart-wit zijn, maar kunnen in de centrale regelgeving minimale rechten en plichten worden vastgesteld, waarbij de verdere invulling dan de bevoegdheid is van de school of de scholengemeenschap.

Ik wil hier nog één opmerking aan toevoegen. U hebt een kritische bedenking bij mijn aanpak van het gezondheidsbeleid omdat ik de scholen geen concrete richtlijnen opleg. U moet dat evolutief zien. Wat we aan scholen opleggen kan evolueren, maar in elk geval moet het voor mij gedragen zijn door de onderwijswereld. Het moet bottom-up zijn. Inzake dat gezondheidsbeleid wil ik een proces op gang brengen waarbij we op landelijk niveau kunnen preciseren wat we verwachten. Dat proces moet worden gedragen. In deze fase ben ik heel algemeen, en daarmee blijft u waarschijnlijk wat op uw honger zitten. Bottom-up wil niet zeggen dat ik altijd in dergelijke algemene termen zal spreken.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Nee, ik had geen kritische bemerking. Ik wou wel mijn bezorgdheid uiten. Ik weet dat scholen meer autonomie hebben dan ze zelf beseffen. Ze willen of kunnen die niet altijd gebruiken. Ze schuiven hun verantwoordelijk-

heid af, nochtans gaat echte autonomie samen met verantwoordelijkheid en participatie.

Betreffende het gezondheidsbeleid wou ik eigenlijk zeggen dat er nog werk is aan de koppeling tussen gezondheid en sport. Ook dat kan de school zelf grotendeels bepalen. De rondetafelconferentie merkte destijds op dat voldoende beleidskracht hier het centrale element is. Als we erin slagen directies en leerkrachten voldoende beleidskracht te geven, dan doen zich minder problemen voor dan in de scholen waar dat niet lukt.

Ik ben een beetje bang voor de plaats van de intermediaire structuren. Ik bedoel daarmee niet zozeer de schoolgemeenschappen, maar wel de netten. We hebben daar enige negatieve ervaring mee. Ik ben het ermee eens dat de netten een rol moeten spelen. U hoort me niet zeggen dat ik de netten wil zien verdwijnen, maar ik denk dat ze een veeleer vraaggestuurde rol moeten gaan spelen. Op dit moment slagen ze daar niet echt in, ze oefenen zelfs druk uit. Ik verwees daarom naar de discussie over de financiering van de leerplicht die eraan komt. Dan moeten we het immers over de vrije keuze hebben. We zullen ons moeten afvragen of alle scholen de weg kunnen inslaan die ze willen inslaan. Het is niet de bedoeling die discussie nu te openen. Dit is een belangrijk aspect van autonomie. Net daarin hadden we die slechte ervaring met die scholengemeenschappen die niet netoverstijgend mochten worden gevormd. Dat vind ik nog altijd een gemiste kans.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Autonomie sluit absoluut geen samenwerking uit.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het veranderen van studierichting en/of school tijdens het schooljaar door leerlingen in het secundair onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het eventueel weigeren van leerlingen door scholen

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vrije keuze van studierichting

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Temsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over irrationele studiekeuzes in het secundair onderwijs

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, uit cijfers in een antwoord op een vraag van collega Kris Van Dijck blijkt dat in 2004-2005 8443 leerlingen middelbaar onderwijs middenin het schooljaar in hun school van richting zijn veranderd. Bijna 9000 leerlingen kozen tijdens het schooljaar voor een andere school. Daarnaast schrijft een aanzienlijk aantal leerlingen uit het ASO, TSO, maar voornamelijk het BSO zich uit.

Volgens het VSKO is dit een tendens die zich jaarlijks sterker doorzet. Het veranderen van richting of van school tijdens het schooljaar heeft volgens mevrouw Van Hecke, de directeur-generaal van het katholiek onderwijs, voornamelijk te maken met de sociale druk die leerlingen, tegen adviezen van het CLB en de school in, in een richting drijft die niet aangepast is aan hun mogelijkheden. Een en ander heeft ook te maken met de overwaardering van het ASO en de onderwaardering van het TSO en BSO. Mevrouw Van Hecke pleit ervoor om scholen toe te laten leerlingen te weigeren in richtingen die zij niet zouden aankunnen. We mogen deze cijfers niet zomaar naast ons neerleggen, maar het voorstel van het VSKO lijkt

me een zeer drastische maatregel, waar fundamentele vraagtekens bij kunnen worden geplaatst.

Ten eerste, klopt de analyse van mevrouw Van Hecke wel over de oorzaak van het fenomeen? Hoeveel van de 17.500 die van richting en/of van school veranderen doen dit omdat ze dat echt graag willen, vanuit een bewuste keuze? Hoeveel onder hen doen dit op aanraden van de school of CLB? Hoeveel van deze gevallen zijn het gevolg van tuchtprocedures? Met andere woorden, hoe groot is het aantal 'problematische overgangen' op 215.000 leerlingen middelbaar onderwijs in Vlaanderen? Alvorens drastische remedies naar voren te schuiven, moeten we eerst een correcte diagnose kunnen stellen, vind ik.

Verder vrees ik dat de idee van mevrouw Van Hecke een aantal basisprincipes van het GOK-decreet onderuithaalt. Als scholen leerlingen kunnen weigeren in bepaalde studierichtingen, zijn willekeur en verdoken vormen van selectie niet uitgesloten. Want wie in de ene school geweigerd wordt in bepaalde studierichtingen, wordt dat in een andere misschien niet. Ik dacht dat het precies de bedoeling was van het GOK-decreet om hier komaf mee te maken en dat daarom de studie- en schoolkeuze bij de ouders en leerlingen ligt. Als we hieraan raken, raken we aan het absolute inschrijvingsrecht.

Een derde reden waarom ik niet gewonnen ben om leerlingen te verbieden voor een bepaalde studierichting te kiezen, is dat het onduidelijk is welke criteria met zekerheid kunnen helpen bepalen of een leerling al dan niet een bepaalde richting aankan. Het niet aankunnen van een richting heeft ook niet altijd te maken met de intellectuele capaciteiten van de leerling. OESO-cijfers hebben aangetoond dat er geen enkel land is waar er zo'n sterk verband bestaat tussen sociaal-economische status en leerprestaties als in Vlaanderen. De toprichtingen en topscholen worden voornamelijk bevolkt door leerlingen uit de sociaal-economische topklasse. Op de studiedag van de vernieuwde VLOR werd dit nog maar eens bevestigd.

Ik wil ook aanstippen dat de scholen en de CLB's via de B- en C-attesten al in grote mate de studiekeuze van leerlingen kunnen bepalen. Alvorens hen nog meer instrumenten te geven om leerlingen dwingend te oriënteren, lijkt het me niet overbodig de huidige verwijspraktijk tegen het licht te houden.

De conclusies van een HIVA-studie over doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs zijn veelzeggend. Kinderen van laaggeschoolde moeders hebben tienmaal meer kans om in het buitengewoon onderwijs terecht te komen dan kinderen van hooggeschoolde moeders. Kinderen van allochtonen hebben meer dan dubbel zoveel kans om dat te doen dan kinderen van autochtonen, en kinderen uit eenoudergezinnen driemaal meer dan die uit tweeoudergezinnen. Ik ga er dus van uit dat het op de eerste plaats deze kinderen zullen zijn die zich mogen verwachten aan een weigering om een bepaalde studierichting te mogen volgen als we het voorstel-Van Hecke in de praktijk brengen.

Uit een ander HIVA-onderzoek over de verwijzingspraktijk van de Centra voor Leerlingenbegeleiding blijkt ook dat het over het algemeen de scholen zijn die het doorverwijzingsproces initiëren en beslissen of een kind nog langer kan blijven. De CLB-consulenten spelen veeleer een passieve en uitvoerende rol, door gegevens te verzamelen om het verwijzingsprotocol op te stellen. Hierin staan kindkenmerken en schoolvorderingen centraal, wat nadelig is voor kansarme kinderen en de sociale opdeling in de hand werkt. De HIVA-onderzoekers pleiten voor een betere werking van het CLB. Ze wijzen erop dat vooral geïnvesteerd moet worden in een grotere betrokkenheid van de ouders.

Het voorstel van het VSKO staat daar lijnrecht tegenover. In plaats van de dominante positie van scholen in vraag te stellen, vraagt men middelen om directies en onderwijzend personeel verder van ouders en leerlingen te verwijderen. In het licht van het geciteerde HIVA-onderzoek dreigt ook het probleem van de sociale opdeling er alleen maar groter door te worden. Het zijn voornamelijk kansarme kinderen die op voorhand worden afgeschreven.

Ik ben van mening dat het onderwijs verschillen in sociaal-economische status moet trachten uit te vlakken in plaats van te bestendigen. Er moet worden geïnvesteerd in begeleiding van leerlingen én hun ouders tijdens de schoolloopbaan. Leerlingen die het om allerlei redenen zoals een andere thuistaal, een atypische gezinssituatie of een sociaal-economisch achtergestelde positie moeilijker hebben, moeten we extra ondersteunen. Ook de keuzevrijheid moet gegarandeerd blijven. Het komt er dan op aan slechte keuzes te voorkomen.

Ik heb daarover de volgende vragen voor de minister. Wat zijn volgens u de oorzaken van de toenemende tendens bij leerlingen om tijdens het schooljaar van richting of van school te veranderen? Deelt u de analyse van mevrouw Van Hecke? Hoe wil de minister

deze tendens ombuigen? Ziet de minister iets in het voorstel van mevrouw Van Hecke? Op welke manier kunnen leerlingen en hun ouders beter begeleid worden bij het kiezen van een studierichting? Hoe kan het negatieve imago van het TSO en het BSO worden doorbroken?

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de cijfers laten ons schrikken. Iemand die van richting of van school verandert, doet dat na een mislukking. De afgelopen jaren is er zeer veel aandacht gegaan naar de optimale begeleiding van leerlingen opdat ze zich optimaal zouden kunnen ontplooien. Dat moet gebeuren via een goede schoolloopbaan en een goede studiekeuze. Het is niet echt duidelijk wat dat is. Zo zien we dat leerlingen van allochtone oorsprong te veel naar het BSO en het TSO worden georiënteerd.

Er is het toelatingsbeleid en het oriënteringsbeleid. Beide zijn complementair. Uit de reactie van mevrouw Van Hecke blijkt, als ze ten minste correct is weergegeven, dat ze de klemtoon op het toelatingsbeleid wil leggen. Ik denk dat we de zaken eerder vanuit het oriënteringsbeleid moeten aanpakken. Informatie geven en sturen zijn belangrijke instrumenten. Scholen moeten terzake hun verantwoordelijkheid opnemen. Soms maakt men er zich gemakkelijk van af. Men levert attesten af, maar men vindt dat de leerlingen maar op eigen houtje moeten kiezen. Men vindt dat de uitreiking van B- of C-attesten volstaat. Zo zegt men dat de leerlingen op de school niet verder kunnen, maar wat er daarna gebeurt, trekt men zich niet aan.

Sommige scholen willen het probleem aanpakken met een toelatingsbeleid. Ik heb zelf nog een toelatingsexamen voor het zesde leerjaar moeten afleggen. Dat is vandaag allemaal wat verdwenen, maar toch leeft dat idee nog. Men wil soms zelf selecteren, al dan niet aan de hand van een proef waarin psychotechnische vragen zijn verwerkt. Dat lijkt me niet goed. Een goede studieoriëntering moet in de eerste plaats gebeuren door leerkrachten die de leerling al jaren volgen. Eventueel wordt het CLB daarbij betrokken.

Mevrouw Van Hecke zegt dat we leerlingen ervan moeten weerhouden studierichtingen te volgen die ze niet aankunnen. Als ik de cijfers zie van leerlingen die de school verlaten zonder het diploma te halen, dan heb ik de indruk dat het niet alleen gaat over het feit dat ze de studies niet aankunnen. Het grootste gedeelte van de uitvallers zijn BSO-leerlingen. Bij hen gaat het in de eerste plaats over een gebrek aan motivatie en schoolmoeheid. Dat probleem los je niet op via een toelatingsbeleid.

Er zijn cijfers over leerlingen die hun studies stopzetten. Hoe kunnen we die cijfers indelen? In hoeverre zijn ze geanalyseerd op het vlak van studierichtingen? Kunnen er op basis daarvan richtlijnen worden gegeven naar een betere studieoriëntering? Wat is uw houding ten aanzien van het toelatingsbeleid? Vanaf het moment dat een school een leerling een bepaald attest of diploma geeft, dan zou dat toegang moeten geven tot de volgende stap in het onderwijs. Anders moeten we ons vragen stellen bij het attest of diploma dat wordt uitgereikt. Ik heb dan ook een grote terughoudendheid ten aanzien van een toelatingsbeleid, zeker als het stringent dwingend is. Hoe staat u daar tegenover in het secundair onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik moet de cijfers niet herhalen, want ze zijn al aangehaald door de vorige sprekers. Het is duidelijk dat het hier om een zeer breed probleem gaat dat verschillende vragen oproept.

Uit de cijfers blijkt dat we ons vragen moeten stellen over het imago van het TSO en BSO, de motivatie van de leerlingen en het toelatings- en oriënteringsbeleid. Het wordt niet ontkend dat een verkeerde studiekeuze waaruit zeer vaak schoolmoeheid voortvloeit, een verklaring is voor de cijfers. Het is immers een feit dat leerlingen vaak in een verkeerde richting starten. Ze worden daarin georiënteerd omdat ouders hen aanmoedigen om het eerst te proberen in het ASO waarna ze eventueel toch nog kunnen afzakken. Dat gebeurt niet met slechte bedoelingen want ik ga ervan uit dat geen enkele ouder zijn kind zal dwingen in een richting dat het manifest niet aankan. Het gebeurt met de beste bedoelingen. Een opwaardering van het TSO en BSO moet zeker in overweging worden genomen om te vermijden dat ouders ervoor opteren om toch eerst voor het ASO te kiezen.

Ook het oriënteringsbeleid van leerlingen moet zeker worden onderzocht. Een school geeft vaak een richting aan, maar leerkrachten uit een school weten niet noodzakelijk wat mogelijk is in een andere school. Ze oriënteren een leerling dan ook misschien verkeerd

waardoor die weer in verkeerde richting terechtkomt met verlies van motivatie tot gevolg. Er is zeker nog werk aan de winkel om iedereen op de hoogte te brengen van alles wat mogelijk is binnen het secundair onderwijs en hoe leerlingen echt op de juiste plaats kunnen terechtkomen.

Er zijn nog andere denkkaders die aangehaald kunnen worden, een uitstel van studiekeuze waardoor leerlingen pas later effectief zouden moeten kiezen en waardoor misschien het watervalsysteem wordt doorbroken. Er zou ook een meer bindend karakter kunnen worden gegeven aan het advies van een klassenraad. Scholen kunnen leerlingen al oriënteren via een B- of C-attest, maar dit is iets negatiefs. Een leerling mag iets niet meer doen. Misschien moeten we een meer bindend karakter geven aan een advies dat wordt gekoppeld aan een A-attest.

Mijnheer de minister, welke maatregelen zult u nemen om het TSO en BSO op te waarderen? Bent u de idee van de uitgestelde studiekeuze genegen? Bent u bereid om het toekennen van een meer bindend karakter aan het advies van een klassenraad, te onderzoeken?

De voorzitter: Mevrouw Temsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Temsamani: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de cijfers tonen opnieuw aan dat het watervalmechanisme in het secundair onderwijs een harde realiteit is. Tegelijkertijd bewijzen ze dat irrationele studiekeuzes structureel aangepakt moeten worden. Ook in andere discussies, bijvoorbeeld over de positie van kansarmen in ons onderwijs of over spijbelen en schoolmoeheid, komt het belang van een betere studiekeuzebegeleiding telkens weer naar voren. Een goede studiekeuze is een zaak waar ouders, scholen en leerlingen samen aan moeten werken, doorheen de hele onderwijsloopbaan. Foute studiekeuzes moeten worden omgebogen, in de eerste plaats in het belang van het kind, maar ook om frustraties bij scholen en ouders te vermijden. Daartoe moeten we verschillende sporen volgen en alle betrokkenen aanspreken.

Een eerste thema waarover nagedacht moet worden, zijn de toelatingsvoorwaarden om leerlingen in een bepaalde richting in te schrijven. In de beleidsbrief Onderwijs worden binnen dit thema een aantal denksporen belicht: een grotere bevoegdheid van de toelatingsklassenraad en toelatingsproeven in specifieke richtingen. Een ministerieel besluit zou een nieuwe reglementering reeds vanaf 1 september 2006 in werking laten treden. In een van haar reacties op de nieuwe cijfers ging het VSKO verder. Zo werd op zijn minst de indruk gewekt dat op basis van een eenzijdige beslissing van de klassenraad een kind geweigerd zou kunnen worden in een school en/of richting. Het zou weliswaar moeten gaan over een goed gemotiveerde beslissing, maar dan stelt zich natuurlijk de vraag welke criteria gehanteerd zullen worden. Een pervers effect zou kunnen zijn dat jongeren uit economisch hogere klassen in betere scholen terechtkomen en die uit lagere klassen in andere scholen, dus meer witte versus zwarte scholen.

Ouders, leerlingen en scholen moeten samen aan het probleem van slechte studiekeuzes werken. Dus moeten andere belangrijke elementen ook worden aangepakt. Een betere voorlichting van de ouders over de studiemogelijkheden en een betere motivatie vanwege de ouders is daar één van. Ook de kinderen moeten bekwamer worden om keuzes te maken in het algemeen en een degelijke studiekeuze in het bijzonder. Het resultaat moet zijn dat leerlingen in richtingen zitten waar ze meer kansen krijgen, met diploma's die hen ook meer kansen geven en waarin ze zich beter voelen. Misschien moeten we wat meer tijd inbouwen om te ontdekken wat de talenten zijn van een kind en wat de richting is waar dat het meest tot zijn recht komt.

Mijnheer de minister, in de beleidsbrief wordt nadrukkelijk gesteld dat de problematiek van de irrationale studiekeuze in een ruim kader bekeken moet worden en er worden ook een aantal maatregelen aangekondigd. Hoe ziet u de concrete invulling ervan?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, we hebben hier inderdaad al over gesproken bij de bespreking van de beleidsbrief en -nota. U hebt toen tweemaal het begrip 'toelatingsklassenraad' laten vallen en we hebben daarover van gedachten gewisseld. De uitspraken van mevrouw Van Hecke doen ons nadenken over hoe we hiermee omgaan. Het is een principieel ideologisch verhaal dat in essentie over de vrije keuze gaat. In welke mate leggen we al dan niet beperkingen op aan die vrije keuze? Het gaat niet om 17.000 leerlingen, maar over tienduizenden meer. Een B- of C-attest is ook een vorm van oriëntatiebeleid, maar

nog bestaande op basis van de vrije keuze van de ouder en leerling die toch nog kunnen zeggen dat ze ervoor gaan. Nu wordt gesteld dat we misschien moeten evolueren naar een echt toelatingsbeleid in plaats van een begeleidingsbeleid.

Misschien is het ook maar goed dat men tussentijds van studierichting verandert om niet opnieuw, veel later, in een watervalproces terecht te komen. We willen nu net dat dit veel sneller gebeurt. Aantallen vind ik niet zo belangrijk. De deur open zetten om een toelatingsbeleid te voeren, ook al is het maar voor een zeer kleine problematische groep, maar zonder echter deze groep te kunnen definiëren, lijkt me een stap te ver.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Hier zijn bepaalde eenzijdige conclusies getrokken, voortgaande op al of niet juist geciteerde uitspraken van de directeur-generaal van het VSKO. Ik wil haar het advies geven een juiste uitspraak te formuleren, desnoods in een vrije tribune, zodat men woordelijk kan opnemen wat ze heeft bedoeld.

De heer Gilbert Van Baelen: Ik wil heel graag het fundamentele standpunt van het VSKO kennen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het zou heel wat verduidelijken en de discussie uitklaren. Als lid van de commissie vind ik dat een school geen enkele leerling mag weigeren die zich aanmeldt volgens de wettelijke voorwaarden. Ik heb mijn vragen bij de idee dat het altijd kansarmen en allochtonen zijn die worden uitgesloten. Dat zal wel her en der gebeuren, maar of dit overwegend deze leerlingen zijn, daar heb ik vragen bij.

Een advies kan op zich nooit dwingend zijn want dan ondergraaf je de betekenis van dat woord. Er schort volgens mij iets aan de adviserende rol en de manier waarop adviezen worden uitgebracht. Men mag geen advies geven op het einde van een schooljaar, onaangekondigd. Een advies moet het resultaat zijn van een proces van begeleiding. Adviezen worden ook niet altijd gevolgd. Dat is voor het grootste deel toe te schrijven aan degenen die de beslissing hebben genomen om het advies niet te volgen. Er worden heel wat adviezen gegeven door mensen die de studierichtingen die niet in de eigen school bestaan, niet altijd voldoende kennen.

Ik kom tot de zorg om de uitval te beperken. De cijfers van leerlingen die tegen het advies in een studierichting hebben gekozen en die moeten vaststellen dat het helemaal niet lukt, zijn sprekend. Men kan zich afvragen of er voldoende begeleiding is. Ik vraag me af – en dat is mijns inziens ook de zorg van mevrouw Van Hecke – of men voor bepaalde specifieke richtingen een leerachterstand kan inhalen en kennisinhouden kan aanbrengen in één of twee maanden, waarvoor men normaal enkele jaren nodig heeft. Dat is ter sprake gekomen wanneer we het hadden over het GOK-decreet en de correcties die we daar moeten aanbrengen. Leerlingen die vanuit bijvoorbeeld een 4e jaar ASO naar een specifieke ballet- of muziekrichting gaan en geen academie of een andere specifieke richting hebben gevolgd, hebben een technische achterstand, vrees ik. Dat geldt ook voor bepaalde technische beroepen. Daarom baart het me zorgen hoe we kunnen verhinderen dat kinderen die mislukkingen oplopen. Dan houdt men immers het watervalsysteem in stand: men adviseert, maar het advies wordt niet gevolgd, want men wil bewijzen dat men het toch kan en na enkele maanden moet men opstappen en dan begint het gesukkel van de ene naar de andere richting.

Ik zou er niet zozeer van uitgaan dat die leerlingen worden geweigerd. De heer Tavernier heeft het gehad over de toelatingsraad. We hebben inderdaad vroeger een toelatingsraad gekend bij het overstappen naar bepaalde richtingen. Dat vond ik niet zo slecht. Ik vraag me af of men een toelatingsraad niet vrijblijvend een proef kan laten afnemen, na een maand bijvoorbeeld, om te zien of iemand ver genoeg is gevorderd. Leerlingen die nooit economie hebben gevolgd en plots in een economische richting stappen, moeten al feniksen zijn om te slagen. Soms is het wel mogelijk. Ik heb het meegemaakt dat iemand een klas binnenstapte in het 3e jaar Latijn-Grieks, die nooit Grieks of Latijn had geleerd. Ze had een hele vakantie geblokt en was superverstandig, en het lukte wel. Ik durf niet zeggen dat het nooit kan lukken. Dat is precies het probleem: er zijn altijd uitzonderingen.

Heel de problematiek van het al dan niet volgen van advies, moet eens worden uitgezuiverd. We moeten evenzeer werk maken van de clausules, want men clausuleert vaak met de natte vinger. Het gaat om kinderen die een keuze maken die vaak bepalend is voor heel hun leven. Ik pleit voor meer zorgvuldigheid en fijngevoeligheid hierbij.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Vaak wordt gezegd dat leerlingen worden gedemotiveerd als ze in een richting zitten die ze niet aankunnen. Als ze een richting niet mogen volgen die ze zouden willen volgen, raken ze ook gedemotiveerd.

Kinderen moeten dikwijls al kiezen als ze 14 jaar zijn en dat is heel snel. Iemand heeft de vraag gesteld of we die studiekeuze niet moeten uitstellen. Dat zal wellicht niet altijd kunnen maar we mogen leerlingen ook niet straffen omdat ze verkeerd hebben gekozen op een bepaald moment. We moeten hen het voordeel van de twijfel geven. Ik heb leerlingen gekend die enorm veel inspanningen hebben gedaan om een achterstand in te halen, heel gemotiveerd waren en schitterende leerlingen zijn geworden. Het zou enorm spijtig zijn om voor die leerlingen de deur dicht te slaan.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik heb daarom gezegd dat ik niet voor het dwingend advies ben.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik ben het helemaal eens met het discours van de heer Joris Vandenbroucke.

De voorzitter: We zijn het in grote lijnen eens met elkaar.

Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zal de vragen gezamenlijk beantwoorden. Uit het debatje hier blijkt dat het dossier met betrekking tot veranderingen van school en/of studierichting in de secundaire studieloopbaan niet alleen complex is maar ook zeer gevoelig ligt. Er zijn raakvlakken met de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van school- en studiekeuze en met het principieel inschrijvingsrecht zoals bepaald in de decreetgeving op de gelijke onderwijskansen.

Zoals de heer Tavernier in zijn vraag stelt, heeft veranderen van studierichting meer en complexere oorzaken dan louter een verkeerde studiekeuze. Nochtans vind ik naarmate ik langer met onderwijs bezig ben, talentontdekking en -ontwikkeling, studiekeuze en loopbaanbegeleiding van leerlingen steeds belangrijker. De onderwijsoverheid en de onderwijsverstrekkers delen de verantwoordelijkheid om jongeren te ondersteunen en te begeleiden in hun keuzeproces en ze te behoeden voor ondoordachte stappen die hun kansen op een normaal studieverloop en een gekwalificeerde uitstroom hypothekeren.

Er bestaat over de motieven voor studiekeuze of -verandering van studiekeuze relatief weinig recent onderzoek. Het is ook een ingewikkeld gegeven, gezien er zoveel beïnvloedende factoren zijn.

Een belangrijk element uit de vragen is de sturing van de studiekeuze. Dat gebeurt momenteel uitsluitend via het attesteringsbeleid – toekenning van oriënteringsattesten A, B en C – en het toelatingsbeleid – toelatings- en overgangsvoorwaarden tot de verschillende onderwijsvormen en leerjaren – zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs. Een eventuele aanpassing van deze regelgeving sluit aan bij een ruimer debat over de oriënterings- en keuzeproblematiek, de rol van de CLB's, de klassenraden, de scholengemeenschappen, enzovoort.

Het lijkt me opportuun om in eerste instantie een conceptnota te ontwikkelen die de basis kan vormen voor een dergelijk debat met alle betrokken geledingen. Het advies dat de Vlaamse Onderwijsraad binnenkort formeel zal uitbrengen over het toelatings- en oriënteringsbeleid in het secundair onderwijs, kan bijdragen tot het opstellen daarvan. De vraag is of de VLOR een rol zal toekennen aan de toelatingsklassenraad, en zo ja, welke.

Onredelijke, zelfs onmogelijke overgangen bestaan. De overgang van de tweede graad ASO Humane Wetenschappen naar de derde graad Grieks-Latijn, of van de tweede graad TSO Handel-Talen naar de derde graad Elektromechanica lijkt me quasi onhaalbaar aangezien beide derdegraadsstudierichtingen al veel vroeger feitelijk starten. Daarom wil ik in twee stappen werken. Ik wil een aantal onmogelijke overgangen in kaart brengen waarvan de toelatingsklassenraad in individuele gevallen kan afwijken. Daarna wil ik een conceptnota lanceren over een oriënterings- en studiekeuzebeleid waarin alle elementen hun plaats krijgen: oriëntering, leerlingenbegeleiding, leerlingenvolgsysteem, attesterings- en clausuleringsbeleid, toelatingsbeleid, enzovoort.

Zoals de heer Van Baelen eerder zei, gaat het inderdaad om een principiële vraagstelling. Moet studiekeuze helemaal vrij zijn? Kiezen leerlingen beter iets wat ze graag doen opdat hun welbevinden hoog is en zo mogelijk ook hun kansen op schoolsucces, ook als

er sterke vragen zijn over aansluitende kansen op de arbeidsmarkt? Of moeten we het onderwijsaanbod en de studiekeuze sturen, bijvoorbeeld op basis van arbeidsmarktnoden? Een perfect match is sowieso onmogelijk, maar een brede technische en praktische vorming kan natuurlijk wel. De samenleving heeft een grote behoefte aan mensen die technisch en praktisch geschoold zijn. Onze studiekeuze bracht hardnekkige knelpuntberoepen mee en dat verplicht ons om diegenen die een studierichting moeten kiezen, daarvan bewust te maken.

Het gaat hier trouwens ook over gelijke kansen: wie technisch kiest, uitgedaagd wordt en over die hoge lat gaat, vindt gegarandeerd werk en zorgt voor een opwaartse mobiliteit. Wie deze talenten heeft maar anders kiest, grijpt mogelijk naast deze sociale promotie. Voor leerlingen die over veel talenten beschikken, is een minder efficiënte studiekeuze relatief bekeken minder erg. Voor andere leerlingen is dat niet zo. Daarom is intensieve trajectbegeleiding belangrijk en absoluut noodzakelijk in het DBSO. Een bedenkelijke studiekeuze en studieaanbod moeten ons dus meer zorgen baren in het BSO dan in het ASO. Ik kom terug op een uitspraak die ik vroeger al heb gedaan: het beleid moet goed zijn voor de sterken en sterk voor de zwakken. Dat geldt hier ook.

Wie talent heeft en al bewust heeft gekozen, moet er kunnen voor gaan. Voor wie dat minder vanzelfsprekend is, wil ik voorzien in de nodige structuur en begeleiding opdat ook zij het kunnen maken. Volgens de heer Van Baelen is dat een ideologisch debat en dat is het ook. Ik verwijs naar Isaiah Berlin. Ik ben voor de negatieve vrijheid en voor de positieve vrijheid, dus niet alleen 'laat mij doen' maar ook 'zorg ervoor dat ik me kan ontwikkelen'. Maar ik ben dan ook een sociaal-democraat.

Het beschikbaar cijfermateriaal toont aan dat er effectief maatregelen moeten worden genomen die op een of andere manier aberraties in de studieloopbaan van jongeren maximaal uitsluiten. De belangen van elke individuele leerling en van de leerlingengroep moeten op zin minst samen kunnen sporen. Individuele keuzes kunnen ook nadelige effecten hebben voor de onderwijsinstellingen in het algemeen en de medeleerlingen in het bijzonder. De school moet ten aanzien van de volledige leerlingengroep zijn engagementen kunnen nakomen inzake het normale verloop van de lessen, de volledige afwerking van de leerplannen en de bereikbaarheid van de leerdoelstellingen.

Dat is het probleem, maar daarmee is nog niets gezegd over hoe dat moet worden aangepakt. De vraag is in welke mate we ervoor kunnen zorgen dat zaken die niet dwingend zijn maar ondersteunend, effectief werken.

De studiekeuze brengt ook het debat over de autonome middenschool met bovenbouwscholen of de zesjarige secundaire school en de kwestie van de beschotten tussen de onderwijsvormen dichtbij. Het proces van studiekeuze en talentontdekking en -ontwikkeling kan zich niet beperken tot de eerste 2 jaren van het secundair onderwijs. Dat moet al veel vroeger beginnen. Ook de basisschool heeft hier een belangrijke rol. Het is zonder meer merkwaardig dat er in Vlaanderen zovele jaren na de discussie over de comprehensieve eerste graad versus de geprofileerde zesjarige school geen dominant model naar voren is gekomen.

Ik ben de filosofie van een brede eerste graad, inherent trouwens aan de eenheidsstructuur, wel genegen. Of de studiekeuze uitgesteld moet worden, hangt ook af van de opleiding in kwestie. In bepaalde gevallen zal een opleiding dermate specifiek zijn dat de essentiële basisvaardigheden reeds vanaf het begin van de tweede graad moeten worden bijgebracht. In andere gevallen zal instap in een hoger leerjaarniveau mits enige aanpassing van de leerling geen onoverkomelijke problemen opleveren. Logischerwijze heeft dat gevolgen bij de overgang van de tweede naar de derde graad.

Uitstel van studiekeuze hangt echter ook samen met de structuur van het onderwijs. Ontwikkelingen op het vlak van bijvoorbeeld modularisering en kwalificatiestructuur spelen in dit verband een rol.

De watervaldiscussie waar het hier over gaat, is decennia oud. De meeste waarnemers vinden het een vreselijke zaak, maar er zijn ook onderzoekers die het logisch en niet zo erg vinden wanneer bij het begin van het secundair onderwijs hoog wordt gemikt. We kiezen zeer vrij in Vlaanderen. Leerlingen en ouders hebben het recht om een advies van de klassenraad naast zich neer te leggen. Het is een interessante vraag na te gaan hoe die keuzevrijheid in overeenstemming kan worden gebracht met het versterken van het gezag van de leraar, en bij uitbreiding, van de delibererende en de toelatingsklassenraad.

Kiezen moet een proces worden dat de hele leerlingenloopbaan duurt en waarbij men begeleid wordt. Alleen met professionele begeleiding slaagt men erin meer logica in de loopbaan te stoppen en shoppinggedrag te vermijden. Dat is des te belangrijker voor de minder sterke leerlingen. De vraag is hoe CLB's

hierbij kunnen helpen en of het CLB-decreet hen toelaat de loopbaanbegeleiding van leerlingen sterk op te nemen.

Wat de opwaardering van het TSO en BSO betreft, werden reeds een aantal maatregelen genomen. Ik bevestig in dit verband dat ik achter mijn beleidsnota sta. Verder verwijs ik naar het antwoord dat ik op 9 februari heb gegeven op de vragen over het tekort aan leerkrachten TSO en BSO. Naast de actie van de investeringen in de uitrusting van technische scholen, moet ook gewezen worden op de instelling van een premie om de studiekosten voor studierichtingen die leiden naar de invulling van knelpuntberoepen, te drukken. Verder werd en wordt de werking van de Regionale Technologische Centra verder uitgebouwd, onder meer met de mogelijkheid om naast de beheersovereenkomst, ook aparte projectsubsidies aan te vragen. Tot slot moet ook gewezen worden op de convenantwerking.

Tijdens dit schooljaar en de volgende twee schooljaren lopen in het leerplichtonderwijs 41 proefprojecten waarvan een aanzienlijk aantal zich specifiek toelegt op de herwaardering en imagovorming van TSO en BSO. In een aantal projecten wordt extra zorg besteed aan informatie rond het studiekeuzeproces, onder andere door middel van een beschrijving van het studieaanbod en door opgave van de logische instapvereisten tot de afzonderlijke studiegebieden en structuuronderdelen. Die proeftuinen spelen deels in op het ‘anders kiezen’ van het Accent-op-Talent-project dat destijds door de Koning Boudewijnstichting werd geïnitieerd. Uit tijdelijke projecten moeten conclusies kunnen worden getrokken voor eventuele decretale en reglementaire nieuwe beleidsinitiatieven.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer de minister, uw antwoord is zeer ruim. Het is dan ook moeilijk om daar onmiddellijk op te reageren. Het gaat over een zeer brede problematiek. Eenvoudige oplossingen zullen waarschijnlijk dan ook geen soelaas bieden.

Uit het debat in de commissie is gebleken dat iedereen min of meer in dezelfde richting kijkt. De principiële keuzevrijheid is voor iedereen zeer belangrijk.

Verder, mijnheer de minister, ben ik benieuwd naar wat u bedoelt met onmogelijke overgangen en hoe u die in kaart zult brengen.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, er moet hoe dan ook een analyse worden gemaakt van de cijfers. Ik heb de indruk dat alles nogal gemakkelijk wordt verklaard door het watervalsysteem. Ik veronderstel dat het grootste aantal dat stopt, bij het BSO zit. Dat is iets anders dan het watervalsysteem. De reden heeft dan te maken met motivatie en andere aspecten, waaraan we absoluut aandacht moeten besteden.

Mijnheer de minister, uit uw antwoord maak ik op dat u veeleer denkt aan een beter oriënteringsbeleid en niet aan een toelatingsbeleid. Ik juich dat toe. U zegt dat er moet worden gezorgd voor een betere begeleiding en oriëntatie. We moeten hoe dan ook een bepaalde vrijheid laten. Iedereen die in het onderwijs heeft gestaan, kan voorbeelden aanhalen van kinderen die met de beste bedoelingen een volledig verkeerd advies hebben gekregen. Dat zijn uitzonderingen, maar ze bestaan wel.

Ook de scholen ontlopen soms hun verantwoordelijkheid. Vandaar ook het belang van een relatief onafhankelijk orgaan, het CLB, naast de school.

Een moeilijke discussie die we moeten voeren, gaat over het moment dat leerlingen in een bijna ‘definitieve’ richting worden geduwd. Het is ooit de bedoeling geweest om de studiekeuze uit te stellen. Ik heb de indruk dat men in de praktijk voor een aantal richtingen de keuze vervroegt tot de tweede cyclus, in het derde jaar van het secundair onderwijs. De leerlingen zitten dan eigenlijk vast. Als iemand wil kiezen voor een bepaalde universitaire richting zonder een specifiek overgangsjaar te moeten volgen, moet hij al een goede keuze hebben gemaakt op 14 jaar. Dat kan eigenlijk toch niet de bedoeling zijn. Het is wel de realiteit. Hoe kunnen we die keuze uitstellen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, het feit dat er zoveel vragen over dit onderwerp worden gesteld en u ook aankondigt dat er nog een nota zal worden opgesteld, toont toch aan dat er nog verder discussie moet worden gevoerd. Het debat moet niet alleen worden gevoerd in deze commissie, maar ook in scholen, in CLB’s, enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Temsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Temsamani: Mijnheer de minister, u zei daarnet dat er een conceptnota in de maak is. Wanneer kunnen we die verwachten?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik kan de precieze datum niet geven. Dat zal zo snel mogelijk gebeuren. We moeten er wel goed over nadenken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het aftoppen van de niet-onderwijsgebonden loopbaananciënniteit bij het in aanmerking komen van volledige terbeschikkingstelling 58+ (VTBS 58+)

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, mijn vraag gaat niet alleen over de verloning en de vervroegde pensionering. Ze gaat hoofdzakelijk over de kwaliteit in het technisch onderwijs.

Tijdens de vorige legislatuur deed de wijziging van de TBS-regeling het nodige stof opwaaien. Met de aanpassing van de instapleeftijd van de 'volledige terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen' in 2002 zette de onderwijssector zowaar de toon voor een noodzakelijke maatregel die niet langer kon uitblijven. Ik verwijs naar het debat hierover in het kader van het Generatiepact om werknemers langer aan het werk te houden.

Daarnaast probeert de onderwijssector via allerhande maatregelen een wisselwerking tot stand te brengen met het bedrijfsleven om voor alle betrokkenen een win-winsituatie te creëren. Een van de manieren waarop men dit tracht te bewerkstelligen is mensen met beroepservaring in de bedrijfswereld de kans te geven in te stappen in het onderwijs. Ze kunnen hun kunde en kennis uit de beroepspraktijk als nuttige ervaring inbrengen bij het onderwijzen van bepaalde vakken en zo een niet te miskennen meerwaarde betekenen.

Professionals van hun kant kunnen uiteenlopende en gegronde redenen hebben om voor het onderwijs te opteren. In die hoedanigheid kunnen ze op latere leeftijd ook kiezen voor het hierboven reeds aangehaalde uitstapplan mits zij voldoen aan de hiertoe aangehaalde criteria in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 februari 2000, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 22 februari 2002. Die criteria zijn: vast benoemd zijn, de leeftijd van 58 jaar hebben bereikt, ten minste twintig dienstjaren tellen die in aanmerking komen voor de opening van het recht op een rustpensioen ten laste van de Schatkist en hun ambt uitoefenen als hoofdambt.

Groot is hierbij natuurlijk wel de consternatie wanneer ze beseffen dat na een aanzienlijke privé-loopbaan en een aantal jaren in het onderwijs, waardoor hun gecumuleerde loopbaananciënniteit deze van de voornoemde 20 dienstjaren ver overschrijdt, hun soms decennialange niet-onderwijsgebonden anciënniteit wordt afgetopt tot maximaal 10 jaar. Bovenop het feit dat dit een remmend effect heeft op de aantrekkingskracht van een loopbaan in het onderwijs, wordt dit ervaren als onrechtvaardig en als een afstraffing. Daarnaast hebben ze vaak reeds bij instappen in het onderwijs ingeboet op het vlak van verloning.

Mijnheer de minister, hoeveel mensen hebben de afgelopen 5 jaar de overstap gemaakt van de privésector naar het onderwijs? Bestaat daarover cijfermateriaal? Onderkent u dat deze problematiek een remmend effect heeft op de perceptiegebonden aantrekkingskracht van een job in het onderwijs? Hebt u op het vlak van dit als onrechtvaardig ervaren specifiek gegeven concrete plannen? Zoniet, bent u bereid de zaak alsnog in overweging te nemen?

De voorzitter: Mijnheer Callens, als ik u goed heb begrepen, had u het over technische leraars.

De heer Karlos Callens: Het gaat over leraars in het algemeen. Ik heb wel de nadruk gelegd op de leraars die een speciale technische kennis hebben opgebouwd in het bedrijfsleven.

De voorzitter: Voor algemene vakken geldt dat ook. Ik denk aan een journalist, een licentiaat Germaanse, enzovoort. Als zij overstappen naar het onderwijs, kunnen ze ook niet genieten van de gunstige voorwaarden. Ik dacht zelfs dat ze geen enkele anciënniteit kunnen inbrengen.

Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, het departement Onderwijs

heeft geen cijfermateriaal ter beschikking met betrekking tot het aantal personeelsleden dat uit de privésector komt. Enkel wanneer de nuttige ervaring uit de privé-sector erkend dient te worden als een onderdeel van het benodigde bekwaamheidsbewijs of deze nuttige ervaring gevalideerd kan worden voor de geldelijke anciënniteit – bijvoorbeeld bij praktijkleraars – wordt het departement Onderwijs gecontacteerd.

Ik heb er geen weet van of de regel dat personeelsleden 20 dienstjaren moeten bewijzen om te kunnen uitstappen voor de mensen die uit de privé-sector komen, een remmend effect heeft om de overstap naar het onderwijs te maken, omdat de erkende nuttige ervaring uit de privé- sector slechts voor maximaal 10 jaar in rekening kan worden gebracht voor de geldelijke anciënniteit en bijgevolg ook voor de berekening van het aantal dienstjaren.

Het is in elk geval een bewuste keuze van de Vlaamse overheid geweest om bij de invoering van deze gunstmaatregel een rem te zetten op het opnemen van een terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen. Die maatregel kost immers geld zonder dat er een arbeidsprestatie tegenover staat. Trouwens, door een langere loopbaan in het onderwijs te doorlopen, hebben de personeelsleden die maar een gedeelte van hun loopbaan in het onderwijs of in een andere openbare dienst hebben doorgebracht, een voor hen zo gunstig mogelijke pensioenregeling aangeboden gekregen.

Ik ben ervan overtuigd dat het laten meetellen van de nuttige ervaring uit de privésector voor de bekwaamheidsbewijzen en voor de bepaling van de geldelijke anciënniteit meer mensen ertoe zou aanzetten om de door mij gewenste overstap van de bedrijfswereld naar het onderwijs te zetten. Indien we enkel de door de heer Callens gesignaleerde uitstapproblematiek zouden aanpakken, zouden we dat effect wellicht niet sorteren.

De heer Callens vraagt zich af of ik iets aan deze problematiek wil doen. Zoals ik daarnet al heb gezegd, is dit in feite niet de kern van de discussie. Mijns inziens, moeten we een breder beleid ontwikkelen om mensen uit andere sectoren te recruteren. In de lerarenopleiding moeten we de mogelijkheid bieden om meteen in de praktijk te stappen en de praktijkervaring op te doen die leerkrachten nodig hebben om hun diploma te halen. Op die manier voorkomen we dat deze mensen eerst gedurende lange tijd zonder inkomen zitten. Tijdens de CAO-onderhandelingen zullen we zeker over de zij-instromers discussiëren. Dit onderwerp heeft budgettaire en principiële gevolgen. Ik wil hierover nu niet veel meer zeggen. Tijdens de onderhandelingen over de loopbaanontwikkeling zal dit thema zeker aan bod komen.

De heer Callens heeft daarnet een heel specifiek probleem aangehaald. Ik ben absoluut niet van plan de voorwaarden met betrekking tot de uitstapregeling voor mensen uit de privésector te versoepelen. Wanneer het over uitstapsystemen gaat, moeten we in een andere richting denken. We zijn niet van plan deze regelingen te versoepelen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: We zullen deze zaak van nabij moeten opvolgen. We moeten nagaan hoeveel mensen de overstap maken. Deze kwestie zal tijdens de volgende CAO-besprekingen misschien even worden aangekaart. Ik wil hier enkel een aanzet geven. Hoeveel mensen stappen over naar het onderwijs? Welke remmende of stimulerende factoren spelen hierbij een rol? Het lijkt me interessant dat in de toekomst eens nader te onderzoeken.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Callens, ik ben verrast dat u zegt dat we deze kwestie misschien even zullen aankaarten. Deze kwestie zal een belangrijk punt van de CAO-besprekingen vormen. Tijdens de bespreking van de beleidsnota is gebleken dat het Vlaams Parlement dit een belangrijk onderwerp vindt. Het probleem van de zij-instromers is niet eenvoudig. Indien het eenvoudig zou zijn, zou een vorige Vlaamse Regering dit probleem al jaren geleden hebben opgelost. We willen hier werk van maken. Wat de TBS 58+ betreft, ben ik echter niet geneigd om enige versoepeling voor te stellen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het aantal uren kinderverzorging in eenklassige kleuterscholen

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, deze vraag om uitleg is veeleer technisch van aard en kan bepaalde gevolgen hebben voor de kinderen in het kleuteronderwijs.

Ten gevolge van CAO VI is op 1 september 2001 een nieuwe regeling voor de kinderverzorging in het kleuter- en basisonderwijs van kracht geworden. Deze huidige regeling, uiteengezet in punt 4.1, getiteld 'Uren kinderverzorger', van de ministeriële omzendbrief BaO/2005/09, getiteld 'Personeelsformatie scholen in het gewoon basisonderwijs, stelt dat aan elke autonome kleuter- of basisschool met tenminste 35 kleuters een basispakket van 8 uur kinderverzorging wordt toegekend. Per bijkomende schijf van 55 kleuters krijgt een school één bijkomend uur. Indien een kleuter- of basisschool over meerdere vestigingsplaatsen met kleuteronderwijs beschikt, krijgt ze, ongeacht het aantal kleuters per vestigingsplaats, 2 bijkomende uren per bijkomende vestigingsplaats waar kleuteronderwijs wordt aangeboden.

Het onderwijslandschap in Vlaanderen kent een multitude aan lokaal sterk verankerde scholen. Dit is het resultaat van een historisch proces. Ondanks de toevoeging van de extra dimensie van de scholengemeenschappen in 2003, blijven ouders steevast voor nabijheid en bereikbaarheid kiezen. In de vele landelijke regio's in Vlaanderen gaat het om talrijke kleine schooltjes. In sommige gevallen gaat het zelfs om éénklassige scholen, waar kleuters van verschillende leeftijden bij elkaar zitten. Deze scholen halen de vooropgestelde norm niet van minstens 35 kleuters om voor uren kinderverzorging in aanmerking te komen.

Elk kind bevindt zich in de eigen, onder meer leeftijdsgerelateerde, ontwikkelingsfase. Dit vereist een eigen, specifieke benadering. Het feit dat kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar zitten, zorgt voor een bijkomende belasting.

Mijnheer de minister, We hebben gedurende een aantal schooljaren ervaring met de huidige regeling opgedaan. Zal de norm van minimaal 35 kleuters worden gehandhaafd? Behoeft een school waar kleuters van verschillende leeftijden bij elkaar zitten volgens u geen specifieke benadering? Mogen we in dit verband concrete maatregelen verwachten? Zoals u kunt merken, stel ik deze vragen enkel uit bezorgdheid om de kleine schooltjes in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik heb een uitgebreid antwoord op de vraag om uitleg van de heer Callens meegebracht. In dit antwoord schets ik onder meer de ontstaansgeschiedenis van de huidige regeling. Om tijd te winnen, zou ik dit antwoord liever niet volledig voorlezen. Ik zal het u wel schriftelijk bezorgen.

Op een bepaald ogenblik heeft de Vlaamse overheid voor de huidige regelgeving gekozen. Mijns inziens, gaat het hier om een goede maatregel. De bestaande regelgeving beantwoordt aan allerlei objectieve gegevens. De Vlaamse overheid heeft hierbij een te verdedigen drempel gehanteerd. De drempel van minimaal 35 kleuters valt te verdedigen omdat de uren kinderverzorging in eerste instantie bedoeld zijn om bijkomende ondersteuning voor de groep van de 2,5- tot 3-jarigen te bieden. De 2,5- tot 3-jarigen vormen in elke kleuterschool natuurlijk slechts een beperkte groep. Aangezien de maatregel enkel op deze leeftijdsgroep is gericht, lijkt een drempel van 35 kleuters me vrij logisch. Ik vind de redenering van de toenmalige Vlaamse Regering alvast zeer begrijpelijk.

Zoals de heer Callens daarnet al heeft verklaard, hebben scholen met minimaal 35 kleuters en één vestigingsplaats recht op een minimum van 8 uur kinderverzorging. Heel kleine scholen vallen hier niet onder. We moeten dit echter in de context van het bredere onderwijsbeleid bekijken. Niemand kan beweren dat het onderwijsbeleid geen aandacht aan de heel kleine scholen schenkt. Integendeel, wat de basisomkadering betreft, krijgen deze scholen zelfs heel veel aandacht. De niet-lineariteit van de lestijden is een duidelijk voorbeeld. Deze lestijden leveren de basisomkadering voor elke school. Kleinere scholen hebben recht op meer lestijden per leerling dan grotere scholen. Dit betekent dat een kleine school met meer dan twintig kleuters over bijkomende lestijden voor additionele hulp kan beschikken.

In 2002 heeft de Vlaamse administratie de maatregel met betrekking tot de kinderverzorging geëvalueerd. Uit die evaluatie is gebleken dat de overgrote meerderheid van de scholen de maatregel positief vindt. Dit is niet verwonderlijk. De kleine scholen vragen natuurlijk om meer uren kinderverzorging. Die vraag is me bekend. De scholen vragen trouwens ook om andere vormen van ondersteuning.

Ik ben een voorzichtig man. Ik weet dat ik keuzes moet maken. Het Vlaams Parlement moet dat ook. De beschikbare middelen zijn schaars. We moeten beslissen hoe we deze middelen best aanwenden. We

investeren momenteel veel in het basisonderwijs. De introductie van de aanvullende lestijden lichamelijk onderwijs in het lager onderwijs kost 8 miljoen euro. De verhoging van de stimulus voor de scholengemeenschappen in het basisonderwijs kost iets meer dan 9 miljoen euro. Het invoeren van de mogelijkheid van korte vervangingen in het basisonderwijs kost 6,5 miljoen euro. De verhoging van het budget voor het gelijkekansenbeleid in het basisonderwijs kost meer dan 6 miljoen euro.

Dat is samen toch een hoop geld, dat me goed besteed lijkt. Dat zijn de prioritaire keuzes die we hebben gemaakt. Toen we met de vakbonden onderhandelden over de vorige CAO, hebben we eigenlijk expliciet de mogelijkheid opengelaten prioriteit te geven aan kinderverzorging en niet aan aanvullende lestijden LO. Men heeft voor dat laatste gekozen. Ik wil me daar echter niet achter verschuilen: dat gebeurde binnen een beperkt budget. Er is wel over nagedacht, en uiteindelijk zijn deze prioriteiten uit de bus gekomen. Dat wil niet zeggen dat het debat gesloten is voor de toekomst, maar dat is de huidige stand van zaken.

U vroeg of er voor kleuters van verschillende leeftijden geen specifieke benadering nodig is. Deze problematiek is ruimer dan die van de kinderverzorging. Kleuterklassen werken eigenlijk volledig projectmatig. Een dergelijke aanpak leent zich uitstekend tot het werken met heterogene groepen. Vaardige leerkrachten in het kleuteronderwijs slagen er perfect in om binnen hun belangstellingsthema's activiteiten te ontwikkelen die aangepast zijn aan het heel diverse niveau van hun kleuters. Eigenlijk vereist dit geen andere aanpak dan de huidige, maar wel een nog verder doorgedreven aandacht voor differentiatie dan in een meer homogene klas.

Hele kleine kleuterklassen hebben automatisch ook een beperkte instroom van nieuwkomertjes. De leerkracht kan die goed opvangen, want de iets oudere kleuters hebben al een zekere mate van zelfstandigheid verworven en kennen het reilen en zeilen. De nood is dus veeleer beperkt, in vergelijking met scholen waar een grote groep nieuwkomertjes van start gaat. Er bestaat dus niet meteen een indicatie om terzake een specifiek beleid te ontwikkelen. We zijn bezig met een grote ronde van het sociaal overleg, waarbij verzuchtingen inzake koopkracht en de kwaliteit van het onderwijs, maar ook inzake de tewerkstelling in en de capaciteit van het onderwijs aan bod komen. Ik wil me daarover vandaag dan ook niet definitief uitspreken.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitleg. Ik hoop alleen maar dat tijdens die ronde voor de problemen van die kleinere kleuterschooltjes een oplossing kan worden gevonden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Franstalige muziekschool in Wezembeek-Oppem

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de Brusselse gemeente Sint-Pieters-Woluwe organiseert al een hele tijd deeltijds kunstonderwijs, niet alleen in de eigen gemeente, maar ook in de Vlaamse faciliteitengemeente Wezembeek-Oppem. Meer bepaald gaat het over een muziekschool, met in de beide gemeenten zowel een Nederlandstalige als een Franstalige afdeling. Het probleem ligt bij de Franstalige afdeling in Wezembeek-Oppem, die onwettig is. De taalwetgeving bepaalt immers dat in de Vlaamse faciliteitengemeenten uitsluitend Franstalig lager onderwijs mag worden ingericht, en dan nog mits aan een aantal wettelijke voorwaarden wordt voldaan.

Dat men de Franstalige muziekschool zo lang heeft gedoogd en de opeenvolgende Vlaamse regeringen ervoor zijn teruggedeinsd om de school te sluiten, komt omdat Sint-Pieters-Woluwe ermee dreigt om in dat geval ook de Nederlandstalige muziekklassen in zowel Sint-Pieters-Woluwe als Wezembeek-Oppem te sluiten.

We hebben het in de vorige zittingsperiode al meermaals gehad over dit dossier. In deze zittingsperiode heb ik u een aantal schriftelijke vragen gesteld, en dan vooral naar aanleiding van de hoorzitting die een tijd geleden plaatsvond in de commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand met mandatarissen uit die Vlaamse Rand, en dan meer bepaald uit de faciliteitenge-

meenten. De fractievoorzitter van de Vlaamse lijst in Wezembeek-Oppem, de heer Walraet, herinnerde eraan dat de administratie van de Franse Gemeenschap de Franstalige afdeling ooit daadwerkelijk heeft willen opheffen, omwille van de onwettige toestand. Ik meen dat dit in 1997 was. De administratie werd echter teruggefloten door de Franse Gemeenschapsregering.

De heer Walraet wees er ook op dat de rekening van Sint-Pieters-Woluwe voor het Nederlandstalige onderwijs door de gemeente Wezembeek-Oppem wordt betaald. De Franstalige muziekschool wordt echter gratis aangeboden door de gemeente Sint-Pieters-Woluwe. Die functioneert gratis omdat er geen rekening meer wordt gestuurd naar Wezembeek-Oppem.

U hebt op mijn vraag van 16 februari 2005 geantwoord dat u zou laten nagaan of er maatregelen konden worden genomen om een einde te maken aan wat u zelf 'de wederrechtelijke organisatie van anderstalig deeltijds kunstonderwijs binnen het Nederlandstalige taalgebied' hebt genoemd. Ook zou u laten nagaan in welke mate het gemeenschapsonderwijs een alternatief zou kunnen bieden, mocht dat scenario ooit werkelijkheid worden.

Dat u dat ook hebt gedaan, blijkt uit uw antwoord op mijn vraag van 6 januari van dit jaar. U antwoordde dat een eventuele sluiting van de Vlaamse afdeling in Sint-Pieters-Woluwe kan worden opgelost via het gemeenschapsonderwijs, dat bereid is om zijn verantwoordelijkheid te nemen. U stelde dat er voor de werkingsmiddelen op dat ogenblik een oplossing ad hoc zou moeten worden gevonden.

In Wezembeek-Oppem liggen de zaken wat moeilijker. Daar is er geen gemeenschapsonderwijs en zijn er dus ook geen gemeenschapsonderwijsgebouwen waarin die Vlaamse muziekklassen eventueel zouden kunnen worden ondergebracht. Dat is een probleem. Het plaatselijke gemeenschapscentrum De Kam biedt al evenmin voldoende ruimte om er regulier deeltijds kunstonderwijs te organiseren. U verklaarde desbetreffend: 'Het gemeenschapsonderwijs zou hoe dan ook in een heel nieuwe infrastructuur moeten voorzien, inclusief de instrumenten en didactische middelen, wat de organisatie tot een dure aangelegenheid zou maken.'

Samengevat is de situatie vandaag dus de volgende. Er bestaat bereidheid bij het gemeenschapsonderwijs om de Vlaamse muziekklassen in Sint-Pieters-Woluwe en Wezembeek-Oppem over te nemen, mochten de huidige Vlaamse afdelingen daadwerkelijk worden gesloten. Dat kan echter alleen gebeuren mits de Vlaamse Regering een aantal ad-hocmaatregelen neemt en er een oplossing komt voor de problematiek van het onderdak in Wezembeek-Oppem.

Zo ver staan we. Dat lijkt me al een stap voorwaarts. Ik heb de indruk dat men vroeger niet echt heeft onderzocht wat er moest en kon gebeuren, mocht het tot een sluiting komen. De beide afdelingen in de beide gemeenten zijn van belang, respectievelijk voor de ondersteuning van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel en voor het Vlaamse karakter van de Rand. De strikte toepassing van de taalwetgeving is echter ook belangrijk. De Vlaamse Regering moet nu beslissen of ze nog langer die onwettige toestand, die het Vlaamse karakter van de Rand mee in het gedrang brengt, zal gedogen. Ook moet ze beslissen of ze bereid is die noodzakelijke ad-hocmaatregelen te nemen waarnaar u verwees in uw schriftelijke antwoord, een oplossing te zoeken voor het probleem van het onderdak van de Nederlandstalige afdeling in Wezenbeek-Oppem en voor dat alles de nodige middelen ter beschikking te stellen. Mijnheer de minister, hebt u of heeft de regering in dit verband al een principiële of zelfs concrete beslissing genomen, of wanneer mogen we die beslissing verwachten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb al schriftelijk antwoord gegeven op uw vragen van 16 februari 2005 en 6 januari 2006. Ik wil ten stelligste ontkennen dat we stilzitten. Ik denk dat u het probleem bijzonder goed kent. We kunnen zelf de organisatie en subsidiering van muzieklessen in een Franstalig filiaal niet stopzetten. We subsidiëren en organiseren dat immers niet. We zouden natuurlijk wel de subsidiëring van de Nederlandstalige muziekacademie van Sint-Pieters-Woluwe kunnen stopzetten, maar dat wil het Vlaams Parlement – terecht – te allen prijze vermijden.

Waar de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant en de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, overigens na klachten van inwoners van de gemeente en van Vlaamse gemeenteraadsleden, wel konden optreden ten aanzien van de Vlaamse gemeente Wezembeek-Oppem, kunnen de Vlaamse overheden dit niet ten aanzien van Sint-Pieters-Woluwe, een gemeente uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het is niet evident hoe we dan wel moeten optreden.

In onze staatsstructuur is politiek overleg met de andere gemeenschappen en gewesten ontzettend belangrijk. Ik blijf contacten leggen om te zoeken naar een oplossing voor deze slepende problematiek. Met het oog op een constructieve oplossing lijkt het me niet wijs de wegen die ik thans verken en de contacten die ik al gelegd heb en nog zal leggen, op dit moment exhaustief naar buiten te brengen.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik geloof niet dat ik gesuggereerd heb dat de Vlaamse Regering zou stilzitten. Integendeel, ik heb kunnen vaststellen dat de situatie eindelijk eens goed aangepakt wordt. Er is effectief onderzocht wat kan en zou moeten gebeuren.

U zegt dat de Vlaamse Regering dat Franstalige filiaal niet kan stilleggen. Ik geloof wel dat u juridische middelen hebt. Een klacht bij de Raad van State zou ontvankelijk zijn en tot een uitspraak leiden die de gemeente Sint-Pieters-Woluwe verbiedt om een dergelijke afdeling in een Vlaamse faciliteitengemeente te organiseren.

U wilt het via politieke weg aanpakken. Ik neem aan dat dat aansluit bij heel het dossier van het faciliteitenonderwijs. U weet dat wij daar ongeduldig van worden. De vervaldatum is overschreden. Ik hoop dat dit niet verder gaat zoals in de vorige legislatuur. Er werd telkens weer gezegd ‘we zijn in bespreking’. Maar aan het einde van de legislatuur stonden we even ver als in het begin.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vlaams Parlement – 1011 Brussel – Tel. 02/552 11 11 – Fax 02/552 11 22